

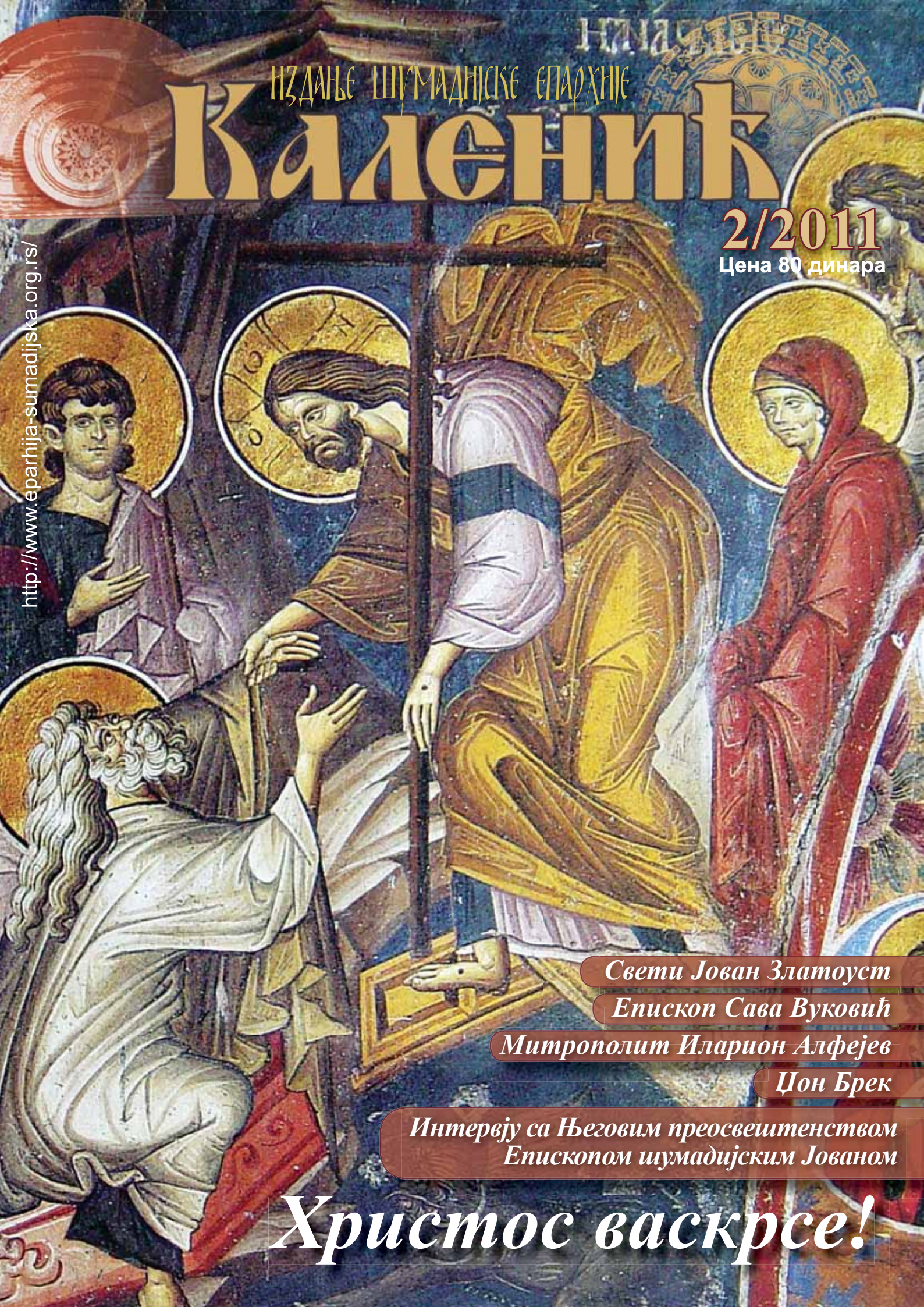
ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

2/2011

Цена 80 динара

<http://www.eparhija-sumadijska.org.rs/>

Свети Јован Златоуст

Епископ Сава Вуковић

Митрополит Иларион Алфејев

Џон Брек

*Интервју са Његовим преосвеиштенством
Епископом шумадијским Јованом*

Христос васкрсе!

ПРАВОСЛАВНА МИСИЈА

манастир Денковац

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

Излази са
благословом Његовог
преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXXII
Број 2, (194), 2011.

Издавач
Српска православна епархија
шумадијска

Излази
шест пута годишње

Главни и одговорни уредник
Никола Миловић, протојереј

Заменик главног и одговорног
уредника
Негослав Јованчевић

Редакција
Др Зоран Крстић, протојереј -
ставрофор
Милић Марковић, протојереј
Марко Митић, протојереј
Рајко Стефановић, протојереј
- ставрофор
Драган Икић, јереј
Небојша Младеновић, јереј
Гордана Јоцић
Владан Костадиновић

Уредништво и администрација
"Каленик"
Владимира Роловића број 1,
34000 Крагујевац,
e-mail :
n.milovic2@gmail.com

Тираж
5000 примерака

Дизајн и припрема
Дејан Манделц

Штампа
БЕОШТАМПА, Београд

271.222(497.11)
ISSN 182-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212

Васкрсење Христово, Јоргос Кордис

К
А
Л
Е
Н
И
К

Епископ Сава (Вуковић), <i>Где, крстом дође радост свему свету!</i>	2
Џон Брек, <i>Пасха: обећање живота изван смрти</i>	4
Свети Јован Златоусти, <i>Беседа на 129. псалм</i>	6
Митрополит Иларион (Алфејев), <i>Духовна школа сиријског истока...</i>	9
Интервју са Његовим преосвештенством Епископом шумадијским Господином Јованом.....	14
Протојереј-ставрофор др Зоран Крстић, <i>Пастирска цртица о томе где зло обитава</i>	17
Прослава Сретења у Орашцу.....	19
Саопштење за јавност са седнице Епархијског савета српске православне Епархије шумадијске	26
Свештенство и парохије Јагодинског округа у првој половини XIX века	28
Андреј Венедиктович Воронцев, <i>Не прескакати провалију у два скока</i>	30
Димитрије Богдановић, <i>Покајни канон Лествице као жанр средњовековне богослужбене књижевности</i>	34
Протојереј Сергије Четвериков, <i>О унутрашњим препрекама на путу ка Јеванђељу</i>	38
Разговор са протом Милошем Вукојевићем.....	39

Из летописа Епархије шумадијске
Промене у Епархији шумадијској
Служења, приједи и посете епископа шумадијског Г. Јована
Нова издања
Дечија страна

ГЛЕ, КРСТОМ ДОЂЕ РАДОСТ СВЕМУ СВЕТУ!

една трећина годишњег круга је одређена, од стране Цркве, да нам помогне „да поново откријемо и окусимо визију Новог живота“, да нас припреми за Васкрс, Празник над празницима и Славље над слављима.

Приликом празновања Васкрса, ми не празнујемо само један историјски догађај, већ „светкујемо умртвљење смрти, разарање ада, почетак другог – вечног живота“. Нови живот нам је засијао из Христовог гроба и нама је дат приликом нашег крштења. Зато, славећи Васкрс, сасвим слободно можемо да кажемо: „Христе, јуче сам с Тобом сахрањен, данас устајем с Тобом који си васкрсао. Јуче сам с Тобом распет, ти ме, Спаситељу, прослави у Своме Царству.“

У току дуготрајне припреме, од оне недеље када је Закхеј, мали растом, али велики духом, изразио жељу да види Исуса, па све до Велике, благословене суботе, када је Бог починуо од својих дела, Црква нас је непрестано подсећала на пост, пропраћен добрим делима, пост телесни и аскетски, молитву, покајање и опраштање. Ово дуго, пролећно, великопосно путовање Црква нам је олакшала изношењем Часног и Животворног крста, који нам је помогао да издржимо преостали ток поста и да му се о Великом петку поклонимо, „јер крстом дође радост свему свету“.

На Велику суботу Литургија светог Василија Великог почиње доцније. Обично после подне, јер су стари хришћани време од Литургије до Васкрсења – јутрења првог дана Васкрса – проводили у храму и слушали *Дела апостолска*, која су се читала од почетка до краја. Свештеници су још увек у црним одеждама, иако је служба полувакрсног карактера. Већ у почетку се чују васкрсне песме ненадмашног светог Јована Дамаскина. Центар свега је Плаштаница која нас подсећа да је Господ тога дана пребивао у гробу телом, а душом је био у аду. „У гробу телесно“, говоримо на свакој Литургији, „у аду душом као Бог, у рају са разбојником, и на престолу био си, Христе, са Оцем и Духом, све испуњавајући, Неограничени.“ У овој краткој црквеној песми, Православна Црква исповеда своју веру у Божију свеприсутност.

Пред Плаштаницом ће се прочитати петнаест паримеја – одељака из Светог писма Старог завета – чије читање траје равно један сат, како бисмо чули наважнија пророштва о понижењу Господа Исуса Христа поднетих за нас. „Унизио је себе и био послушан до смрти, и то до смрти на крсту“ (Филипланима, 2, 8), каже свети апостол Павле. После читања *Апостола* нећемо чути певање *Алилуја*, већ радосни стих: „Васкрсни Боже, суди земљи...“ За време овог стиха свештеник ће се пресвући у беле одежде, јер су се на овој Литургији у старини крштавали они који су се током целог поста спремали за Свето просвећење – крштење, а пропис је Цркве да се Света тајна крштења врши увек у белим одеждама.

Један од најдирљивијих тренутака Великосуботне Литургије је читање *Јеванђеља* на самом Гробу. Свештеник, попут белог анђела, чита *Јеванђеље* о

јављању васкрслог Господа женама мироносицама, прво њима, а потом апостолима, да би наградио њихову оданост. И данас су жене храбрије у исповедању вере. Васкрсли Господ их поздравља речима: „Радујте се.“ И та радост траје, ево, до наших дана. Једина наша радост је васкрсли Господ, и ту радост нико од нас не може одузети.

Само на овој Литургији верници ће запевати потресну Херувимску песму: „Нека умукне свако тело човечије, и нека стоји са страхом и трепетом, и ништа земаљско нека не помишља у себи; јер Цар царева и Господ господара долази да буде заклан и да даде Себе за храну верницима; а испред Њега иду хорови анђела са сваким началством и влашћу, многооки херувими и шестокрили серафими, заклањајући лица и кличући песму алилуја, алилуја, алилуја.“

Остатак дана сви добри православни хришћани ће провести у строгом посту. Ово је једина субота у години – благословена субота – када Црква тражи од својих чланова да је проведу у строгом посту.

После завршеног читања *Дела апостолских*, што бива пред поноћ, пева се канон Велике суботе, а свештеник у потпуним свештеничким одеждама кади Плаштаницу, да би је – у тренутку када певачи изговарају речи девете песме канона, кроз коју проговара уснули Спаситељ („Устаћу и прославићу се...“) – унео кроз царске двери у олтар и положио на Часну трпезу. Овде

ће она пребивати до Вознесења и на њој ће се четрдесет дана служити Божанствена Литургија.

Свештеник са крстом и Јеванђељем, а народ са запаљеним свећама у рукама, поћи ће у трократни опход око храма, као некад новокрштени.

„Устанимо рано ујутро, па ћемо уместо мириса принети химну Господу, и видећемо Христа, сунце правде, који свима живот даје.“

„Спутани адским оковима, гледајући Твоје неизмерно милосрђе, веселим корацима иђаху ка светлости, Христе, славећи вечну Пасху.“

„Носећи свеће, као женику приступамо Христу, који излази из гроба, и прославимо у празничном расположењу спасоносну Божију Пасху.“

Овим речима нас Црква – Тело Христово на земљи – позива ове „заиста свете и спасоносне ноћи“ да приђемо Христу, нашем Животу и нашем Миру, јер једини Он у овом свету није изневерио наше наде, и да „учествујемо у новом роду винограда, Божанском веселу, у славни Дан васкрсења Христова царства, прослављајући Га песмом као Бога довека“. Уз стародревну црквену песму *Васкрсење Твоје, Христе, Спасе...* верници обилазе око храма и потом стају испред западних врата, где почиње свечано Васкршње јутрење. У току јутрења чуће се безброј пута тропар *Христос васкрсе...* и садржајни канон у низу од осам песама Светог Јована Дамаскина са прекрасним пасхалним стихирама, које се завршавају овим позивом: „Дан васкрсења – свечаност нека нас просветли па загрлимо један другога. Рецимо и онима који нас мрзе: браћо! Опростимо све празнујући васкрсење и тако ускликнимо: Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт сатре и онима у гробовима живот подари.“

Поред годишњег празника Васкрса, у Православној Цркви се сваке недеље слави Христово васкрсење. С правом је недеља и названа Васкрсним даном још од светог апостола Јована Богослова. Свако служење свете Литургије је равно Христовом васкрсењу, јер је свака Литургија Васкрсење. У току сваке Литургије, ми се сећамо свега онога „што се нас ради збило: крста, гроба, тридневног васкрсења, уласка на небеса, седања с десне стране и Другог и славног доласка“. И још више, ми се не само сећамо Хрстових страдања и васкрсења, већ на свакој Литургији доживљавамо крсну жртву и васкрсење и наше спасење. То се види и из молитава које православни свештеници изговарају одмах после причешћа: „О велика и најсветија Пасхо, Христе, о мудрости, и Речи Божија, и сило! Дај нам да се што потпуније сјединимо с тобом на дан твога царства, који се не смркава.“ Према томе, слављење Литургије је у исто време и слављење Васкрса, коме све стреми.

Наши верници, који посте цео Часни пост и причешћују се током њега, причесте се и на васкрсној Литургији „живе и нежртвене жртве“ која је драговољно принета Богу Оцу.

Првога дана Васкрса служи се свечано вечерње – Девтеропасха – на коме се на разним језицима чува *Јеванђеље* о јављању васкрслога Господа апостолима (Јован, 20, 19-25). Ово нас подсећа на дар језика, који су апостоли примили да дан Силаска Светога

Духа, како би се могли обратити свима народима света, а што су они потом учинили. То чине и данас мисионари Православне Цркве у свом раду међу разним племенским заједницама.

У Светој тајни крштења сви смо рођени за нови живот. Спаситељ је „водом и духом обновио нашу од греха овешталу природу“. Том водом смо ми постали грађани Божијег света и небески људи. Постали смо „нова твар, старо прође, гле, све ново постаде“ (Друга Коринћанима, 5, 17). У овој Светој тајни ми смо доживели наше васкрсење. Да ли смо му остали верни? Ако нисмо, вратимо се сада, јер се врата Христовог царства још увек налазе отворена и још увек „воде у раскошну светлост“, а Он, Који стоји на вратима, неће нас лишити наших очекивања, јер нам поручује: „Него иштите најпре Царство Божије и правду његову“ (Матеј, 6, 33).

+ + +

Пре готово четврт века, васкршњи број нашег листа (3/1987) отворен је овим поздравом Празнику над празницима блаженопочившег владике шумадијског Саве (Вуковића), који се упокојио пре десет година (17. јуна 2001). Богословски трајна актуелност овог текста, као и других радова епископа Саве, обавезује редакцију *Каленића*, листа који је Владика основао пре више од тридесет година, да чешће преноси његове вредне текстове.

Анђео на гробу Господњем, детаљ фреске, Јоргос Кордис

ПАСХА: ОБЕЋАЊЕ ЖИВОТА ИЗВАН СМРТИ

ве највеће антиномије или парадокса хришћанске вере су оваплоћење Сина Божијег и Његово васкрсење из мртвих. И једно и друго своје испуњење налазе у прослављању Васкрса, у православном предању познатог под називом Света Пасха: Пасха (Прелазак) нашег Господа из смрти у живот.

Васкршња химна која се пева на свакој Евхаристији подсећа нас да свако такво прослављање слави спомен и остварује Христову победу над смрћу. Тема

те химне је парадоксално тврђење: „Крстом дође радост целом свету!“

Ово тврђење се једноставно и речито обраћа највећој бризи нашег покољења: страху пред лицем смрти. Читава наша култура, од избежумљености материјалним благостањем до изазова да се клонирамо, изгледа да је обликована – изобличена – одлучном жељом да се порекне

стварност смрти, ако не и да се од ње побегне. За већину људи смрт представља крајње поништавање сваког њиховог достигнућа, њихове пажљиво неговане слике о себи, самог њиховог постојања. Неки глас им говори: „Јер си прах и у прах ћеш се вратити“.

Међутим, обећање Васкрса, и чудо Васкрсења, обећање је живота изван смрти. Крстом Христовим, посредством Његове смрти и васкрсења, наш је живот постао духовно ходочашће које нас води изван одсудног часа физичке смрти до живота без краја. Мапа за ово ходочашће дата нам је у етапама Великог Поста и његовој аскетској пракси и појачаној молитви. Овде, за време овог живота, упуштамо се у духовно војевање како бисмо једнога дана могли да се наслађујемо вечним миром у Царству Божијем. Овде живимо у изгнанству, али са сазнањем да смо створени и позвани да заувек учествујемо у божанском животу самога Бога.

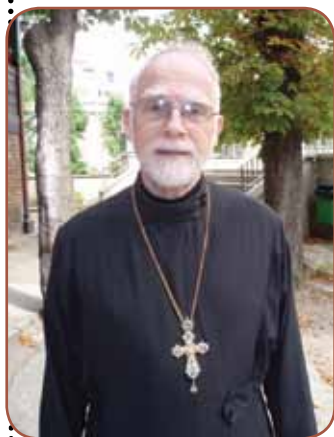
Права порука Васкрса је најречитије изражена у икони Христовог Силаска у Ад, или Шеол, у пребивалиште умрлих. У западним предањима, Васкрсење нашег Господа се осликава као победоносно устајање из гроба. У православљу се Васкрсење приказује сликом прослављеног Христа који силази у бездан. „У гробу телом, у аду душом, као Бог...“

Не одрекавши се Своје божанске природе, вечни Син Божији је преузео на себе све околности људског постојања. У чину потпуног самоодрицања, у савршеној послушности вољи Божијој, Он прихвата „кенотички“, или самоиспражњујући двиг који води од Девине утробе до унижавајуће агоније Крста.

Али ни на Крсту Његов силазак није потпун. Мучан вапај: „Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио?“ нису последње речи нити је то што је Он испустио Свој дух коначни чин самоиспражњења. Он мора још да сиђе и у дубине Бездана, у област смрти, како би тамо сломио окове смрти. Он, Други Адам и савршени Човек, треба да посегне како би дотакао, обновио и до Своје славе уздигао Првог Адама, људски род отпао од живота који обитава у земљи сенки.

Овај силазак, ово коначно и последње продирање у област мртвих, постигнуто је једном за свагда. Њиме је ослобођен патријарх, пророк и цар. Али смо у исто време ослобођени и ми, ослобођени од последица смрти. Десница која посеже да чврсто ухвати за руке Адама и Еву, посеже да би пригрлила и њихове потомке: сваког „Адама“ који чежњом и вером одговори на Његов чин.

Ми смо, налик Адаму на икони Пасхе, оковани, у ропству нас држе силе греха, смрти и пропадљивости. И ми смо „умрли“ и прогнали смо себе у ад који смо сами створили, далеко од присуства Животодавца.

Али, ипак, Он долази до нас као до изгубљене овце, силазећи у својој састрадалној љубави да нас пронађе у тами и да нас са собом уздигне. Као *Небески гонич* [Hound of Heaven] Френсиса Томпсона [Francis Thompson], Он трага за нама „данима и ноћима... низ сводове година“, како би нас на крају могао позвати: „Устаните, ухватите ме за руку и пођите!“ Чак и да се настанимо у аду (Пс 138/139!), Он је ту, свагда присутан, свагда посезајући да нас са собом уздигне у славу васкрсног живота.

Међутим, баш као што је у Светом Писму тако јасно посведочено, овај живот, ово учешће у васкрсењу нашег Господа, није само пука будућа нада. Оно је, пророчки али уистину, садашња стварност. Заједно са читавом творевином, са чежњом уздишемо, ишчекујући откривење деце Божије. „Јер за тим“, подсећа нас апостол Павле, „и уздишемо желећи да се обучемо у свој небески стан“. Наш истински дом, испуњење нашег створеног постојања је на небесима, изнад границе физичке смрти. Истински смисао нашег живота може се пронаћи само у преображењу овог плотског тела у тело духовно, кроз потпуно и савршено обновљење иконе Божије у нама.

Али ово преображење почиње сада и овде, у садашњем тренутку нашег земаљског живота. Јер је Христова победа – победа над временом, баш као и над грехом и смрћу. Живећи у овом земаљском шатору, борећи се са силама таме у често трагичним догађајима у свакодневном животу, ипак можемо овде и сада ходити у вечној светлости Његове славе. Посезајући за Њим, често усамљени и уплашени, сазнајемо да Он заиста брише сваку сузу. А то искуство нам допушта, чак и пред лицем смрти – сопствене смрти или смрти вољеног бића – да живимо са снажним осећањем наде. Крстом Христовим смрти више нема, ни жалости ни јаука, ни патње ни бола. „Ево“, глас са небеског престола каже, „све чиним новим“ (Отк 21).

Они који су се упутили на великопосно ходочашће, кроз таму ноћи до блиставе светлости Пасхалне зоре, иду Путем Крста како би стигли до светлости васкрсног живота. За њих је страх од будућности – немир пред лицем смрти – преобращен у радост. Јер они знају оно што свако од нас у дубини свог срца жели да зна: да је Христос, претрпевши Крст ради нас, заиста смрћу смрт уништио.

Изворник: John Breck, *God With Us: Critical Issues in Christian Life and Faith*, St Vladimir's Seminary Press 2003, стр. 175-178 (поглавље II.19: "Pascha: Trought the Cross, Joy!")

са енглеског превела Маријана Петровић

КРСТОМ СИ СВОЈИМ КЛЕТВУ ДРЕВНУ УНИШТИО

Распетог те и погребеног
Владику анђео проповедаше
и женама говораше:

Дођите и видите где Господ лежаше
васкрсе као Свесилни, као што рече;
зато ти се клањамо, једином Бесмртном,
Животодавче Христе, помилуј нас.

Крстом си својим клетву древну уништио,
гробом си својим смрти власт уморио,
устајањем си својим људски род просветлио,
зато ти кличем:

Благодатељу Христе Боже, слава ти.

У страху ти се, Господе, врата смртна отворише,
видев те, вратнице адове се устрашише,
врата тучана си срушио
запорње железне си сатро,
изведе нас из таме и сени смртне
и раскину окове наше.

Спаситељну песму појући с усана узносимо,
дођите сви у дом Господњи, похитајмо говорехи:

На дрвету распети, из гроба васкрсли,
који пребиваш у недрима Очевиц,
грехе наше очисти.

(Октоих, на великој вечерњи,
стихире источне, глас други)

РАЈ УМЕСТО АДА ЗА ЖИВОТ СИ ДАРОВАО

Дрветом си због дрвета клетву уништио, Спасе,
власт смрти гробом својим си уморио,
род наш си устајањем својим просветлио;
зато ти кличемо:

Животодавче Христе, Боже наш, слава ти.

На крсту си се, Христе, приковао,
лепоту творевине си изменио
и војници, нечовечност показујући
копљем ти ребра прободоше,
да гроб ти се запечати Јевреји затражише
твоју силу не познајући,
а из милосрђа милости своје гроб прими
и тридневно васкрсе, Господе, слава ти.

Животодавче Христе,
страдање вољно поднесе за мртве,
у ад сишав, као Силни,
оне што чекају тамо долазак твој

од звери моћне си истраго,
рај уместо ада за живот си даровао,
те и нама што славимо ти устајање тридневно
даруј очишћење грехова и велику милост.

(Октоих, на великој вечерњи,
стихире по *Аз веде*, глас други)

БЕСЕДА НА 129. ПСАЛАМ

Из књиге *Беседе на усходне псалме* (Свт. Иоанн Златоуст, *Беседы на псалмы*, изд. Спаское братство, 2010. г.) доносимо Беседу на 129. псалам

Из дубине вичем Теби, Господе: Господе, услиши глас мој (стих 1).

1. Шта значи: *из дубине*? Не само устима, не само језиком, зато што се речи изливају и када мисао лута, него из дубине срца, са великим усрђем и ревношћу, из самих темеља душе. Такве су душе оних који су у невољи: оне се потресају свецело, у самом срцу, призивајући Бога са великом скрушеношћу; зато и бивају услишене. Такве молитве имају велику снагу, не расејавају се и не колебају се, иако би ђаво напао са великом дрскошћу. Као што снажно дрво, које је дубоко пустило своје корење у земљу обухвативши њена недра, издржава сваки налет ветра, док дрво, које се држи само на површини, повија се и од поветарца и чупа из корена и пада на земљу, тако исто и молитве, које долазе из недара душе имајући корен у њеним дубинама, остају крепке и неослабљујуће, и не колебају се, иако би им приступале безбројне помисли и све демонске легије; напротив, молитве које долазе из грла и са језика, а не из дубина душе, не могу чак ни доћи до Бога, због немарности онога који се моли, зато што га и најмањи шум помућује и одвлачи од молитве, уста његова произносе звук, али су срце и ум празни. Овако се нису молили свети, већ са таквом ревношћу, која је преклањала читаво тело. Блажени Илија, припремајући се за молитву, као прво, тражио је усамљеност; потом, ставивши главу међу колена и распаливши у себи велику топлину, на тај начин је савршавао молитве (3 Цар 18, 42). Ако хоћеш да видиш и оног који исправно стоји на молитви, онда погледај опет на њега, када се обратио небу и молио се са таквом напрегнутошћу, да је низвео огањ свише (3 Цар 18, 36). Такође, када је хтео да васкрсне сина удовичиног, онда се сав заложии и савршио је ово васкрсење, не расејајући се и не зевајући, као ми, него распаљен ревносно молитвом. Усталом, ради чега говорити о Илији и другом светим?

Ја сам често виђао жене које су се за одсутног мужа или болесно дете молиле тако из дубине душе, проливајући такве потоке суза, да су достигале циљеве молитви. А ако су се тако пламено молиле жене за дете и одсутног мужа, онда може ли добити опроштај човек, који се безживотно моли, са мртвом душом? Зато ми често одлазимо празни после молитве. Послушај како се Ана молила из дубине душе, какве је проливала потоке суза, како се узвишавала посредством молитве (1 Цар 1, 10). Ко се

моли на такав начин, тај још пре него што добије мољено добија од молитве велика добра: укроћује све страсти, смирује гнев, изгони завист, угушује похоту, ослабљује љубав према житејским стварима, доставља души велико спокојство, узлази на само небо. Као што киша, падајући на тврду земљу, размекшава је, или као што ватра омекшава гвожђе, тако и оваква молитва, још јача од огња и боља од кише, омекшава и орошава отврдлу од страсти душу. Душа је само по себи нежна и пријемчива, али као што се вода често окамењује од хладноће, тако и душа наша од греха и немара отврдњава и постаје као камен. Зато нам је потребна велика ватреност да би се размекшала њена отврдлост. Ово се првенствено постиже молитвом. Сходно томе, када приступаш молитви, онда се не брини само за то да добијеш мољено, него да и за време саме молитве учиниш своју душу бољом, зато што и ово производи молитва. Молитвеник на тај начин постаје виши од свега житејског, окриљује свој ум, чини мисао своју лаком, не бива уловљен ни од једне страсти. *Из дубине* (срца) *вичем к Теби, Господе*. Овде пророк употребљава два израза: *из дубине и вичем*, не подразумевајући под виком (ватреним призивом) звук гласа, већ расположење душе. *Господе, услиши глас мој!* Одавде се ми учимо двома истинама: као прво, оној, да се ништа не може добити од Бога, ако не буде потребног с наше стране; зато је он напред рекао: *из дубине вичем*, а потом: *услиши*; као друго, оној, да молитва напрегнута и испуњена сузама умиљења, може са великом снагом приклонити Бога на прихватање молитве; зато пророк као да је савршио нешто велико и испунивши

неопходно са своје стране, наставља:

Нека буду уши Твоје пажљиве на глас мољења мога (стих 2).

Ушима он назива способност слушања; а под *гласом* опет подразумева не збук дисања, не крик (повик), већ напрегнуто стање душе. *Ако на безакоње будеш гледао, Господе, Господе, ко ће опстати?* Јер је у (код)

Тебе (само) *очишћење* (стих 3). Да не би неко рекао: ја сам грешник, испуњен безбројним злом, не могу приступати, молити се и призивати

Бога, пророк ради поништавања овакве недоумице каже: *ако на безакоња будеш гледао, Господе, Господе, ко ће опстати?* Реч ко овде означава: нико, зато

што је немогуће, заиста немогуће, никада никоме удостојити се милости и човекољубља, ако

његова дела буду строго преиспитана.

немогуће, заиста немогуће, никада никоме удостојити се милости и човекољубља, ако његова дела буду строго преиспитана.

немогуће, заиста немогуће, никада никоме удостојити се милости и човекољубља, ако његова дела буду строго преиспитана.

немогуће, заиста немогуће, никада никоме удостојити се милости и човекољубља, ако његова дела буду строго преиспитана.

немогуће, заиста немогуће, никада никоме удостојити се милости и човекољубља, ако његова дела буду строго преиспитана.

немогуће, заиста немогуће, никада никоме удостојити се милости и човекољубља, ако његова дела буду строго преиспитана.

немогуће, заиста немогуће, никада никоме удостојити се милости и човекољубља, ако његова дела буду строго преиспитана.

2. Ово ми не говоримо ради тога да би се наше душе предавале безбрижности, него да би ободрили оне, који западају у очајање. *Ко може рећи: ја сам очистио срце моје, ја сам чист од греха мога?* (Пр 20, 9). Међутим, ради чега говорити о другима? Ако бих ја довео Павла и почео захтевати од њега строго полагање рачуна за дела његова, онда се ни он не би могао одржати. У ствари, шта би он могао да каже? Он је брижљиво изучио пророке, био је ревнитељ отачког закона, видео је знамења која су се савршавала, али је опет остао гонитељ и није се променио пре него што је добио чудесно виђење и зачуо страшни глас; а до тада је све доводио у неред и рушио. Међутим Бог, без обзира на све то, призвао га је и удостојио велике благодати. А врховног Петра, не окривљује ли то што се подвргао тешком паду после безбројних чуда и знамења, после онаквог упозорења и савета? Међутим Господ, не гледајући на то, поставио га је за првог апостола. Зато је и говорио: *Симоне, Симоне, ево вас заиска сатана да вас вије као пшеницу, а Ја се молих за тебе да вјера твоја не престане* (Лк 23, 31-32). После овога, ако би Бог дошао да суди не са милошћу и човекољубљем, него захтевајући строго полагање рачуна, онда би неизоставно све нашао као криве. Ето зашто је и Павле говорио: *Не осјећам ништа на својој савјести, али зато нисам оправдан* (1 Кор 4, 4). *Ако на безакоња будеш гледао Госпоре, Госпоре.* Пророк не употребљава понављање произвољно, него као знак свог дивљења и запрепашћености пред великим човекољубљем Господа, бесконачном Његовом величином и неизмерном пучином Његове доброте. *Ко ће опстати?* Није рекао: ко ће избећи, него: *ко ће опстати?* Неће бити у стању, каже, чак ни да опстане. *Јер је у Тебе очишћење* (стих 4). Шта значе ове речи? Казна се може избегнути, не због наших врлина, него по Твојој доброту, зато што избављење од суда зависи од Твог човекољубља. Ако се ми не удостојимо овога, онда ће наша дела бити недовољна да би нас избавила од будућег гнева.

3. Објашњавајући ово, сам Бог говори кроз пророка: *Ја, Ја Сам бришем твоје пријеступе Себе ради, и гријеха твојих не помињем* (Ис 43, 25), то јест ово је Моје Дело, дело Моје доброте, Мога човекољубља; твоја дела никада нису у стању да те избаве од казне, ако им се не присаједини Моје човекољубље. И још: *Ја сам створио и ја ћу носити, ја ћу вас носити и избавити* (Ис 46, 4). *Ради Имена Твога потрпех Те, Госпоре; потрпе душа моја на реч Твоју. Поузда се душа моја на Господа* (стих 5). Други преводилац (Симах) каже: *ради закона Твојега* (ενεκεν του νομου σου). Трећи (непознати, вид. Ориген Егзампле): *ради познања речи Твоје* (του γνωσθηραι). Смисао ових речи је следећи: ради човекољубља Твога, ради закона Твога ја сам очекивао спасење, јер ако бих гледао на своја дела, онда бих давно запао у очајање, давно бих изгубио наду; међутим, сада пазећи на закон Твој и реч Твоју, гајим добре наде. А којим речи-

ма заправо? Речима човекољубља, зато што Он сам говори: *Колико су небеса више од земље, толико су путеви моји виши од од ваших путева, и мисли моје*

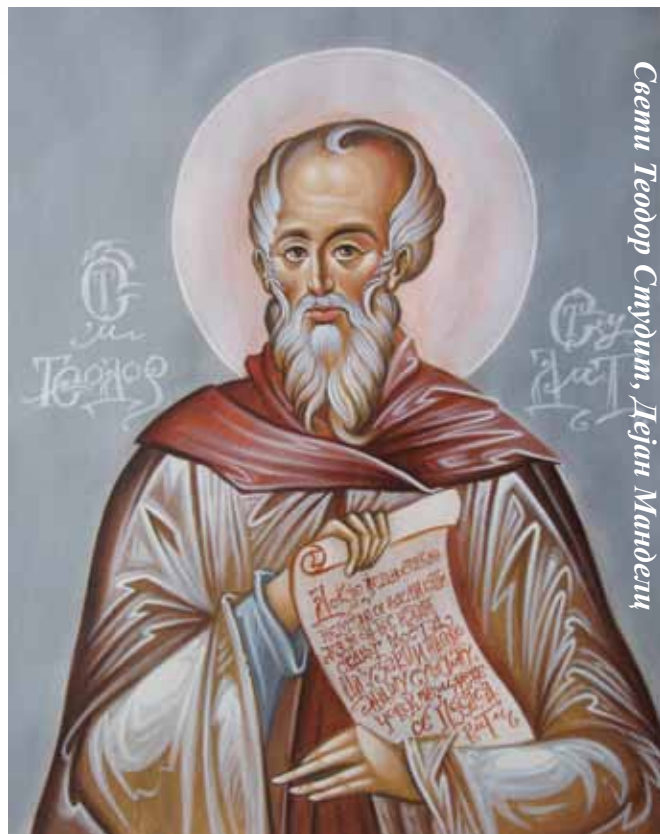

од ваших мисли (Ис 55, 9). Такође пророк говори: *јер по висини неба од земље, утврдио је Господ милост Своју на онима који Га се боје; и још: колико је далеко исток од запада, удаљио је од нас безакоња наша* (Пс 102, 11-12). То јест Ја нисам спасавао само оне, који су савршавали добро, него сам и грешнике штедео, и поред безакоња твојих, указивао сам ти Моје покровитељство и бригу. Други преводилац (непознати, вид. Ориген Егзампле) каже: *да би ти био страшним, ја сам очекивао Господа* (οπως επιφοβος εση). За кога страшним? За непријатеље, за злонамернике, за оне који ме нападају. И још шта значи: *ради Имена Твога?* Иако сам, каже, ја грешник и препун сам безбројних зала, ипак знам да нам Ти нећеш допустити да пропаднемо, да се не би посрамило име Твоје. Тако Он сам говори код Језекиља: *нећу вас ради учинити, доме Израилев, него ради светог имена Својега, које ви оскврните у народима у које дођосте* (Јез 36, 22). То јест ми смо недостојни спасења и за своја дела не можемо очекивати ништа добро, него ради имена Твога очекујемо спасење; нама је остала ова нада на спасење. Други преводилац (Акила и Теодотион) каже: *због страха сам очекивао Господа* (ενεκεν φοβου). Трећи (Симах): *ради закона сам очекивао Господа* (νομου). *Потрпе душа моја на реч Твоју.* Други (непознати, вид. Ориген Егзампле): *очекивала је душа моја речи Његове* (προσεδокησεν...τω ρηματι αυτου). Трећи (Акила): *трпела је моја душа и речи Његове очекивала* (το

рѣца аутов екарадоκησα). То јест у предсказањима и постојаним обећањима човекољубља и доброте Његове, ја сам имао свештени ослонац и нисам очајавао за себе. *Од страже јутарње до ноћи, од страже јутарње да се узда Израиљ на Господа* (стих 6), то јест читав живот, сваке ноћи и дана. Заиста ништа тако не може достављати спасење, као постојано обраћање Њему, као очување ове наде, иако би се стекло мноштво околности, које гурају у очајање: ово је несаломива стена, непоколебива сигурност, тврђава неразрушива. Зато, иако би околности претиле смрћу, опасношћу, потпуном пропашћу, не престај да се надаш на Бога и очекујеш спасење од Њега, зато што је за Њега све лако и изводљиво, тако да и из безизлазних околности Он може отворити излаз. Не надај се да ћеш само онда добити Његово садејство када твоја дела иду срећно, него нарочито онда када настане таласање и бура, када те буде угрожавала крајња опасност; управо тада нарочито Бог и показује Своју силу. На тај начин је смисао речи пророка следећи: потребно је надати се на Бога постојано, у сва времена, кроз читав живот. *Јер је у Господа милост, и много је у Њега избављење, и Он ће избавити Израиља од свих безакоња његових* (стих 7-8).

Шта значи: *јер је у Господа милост*? Овде је каже, ризница и извор човекољубља, који постојано тече. Где је милост, тамо је и избављење, и не само избављење, него *много* избављење и бескрајна пучина човекољубља. Дакле, иако би нас греси предавали пропасти, ми не би требало да падамо духом и очајавамо. Тамо, где је милост и човекољубље, не захтева се строго полагање рачуна о гресима, јер Судија, по великој милости Својој и по наклоности ка човекољубљу, много опрашта. Такав судија – Бог, спреман је и расположен да стално милује и прашта. *Он ће избавити Израиљ од свих безакоња његових*. Ако је Бог такав, ако се свуда излива велико човекољубље Његово, онда је несумњиво да ће Он спасити и народ Свој и избавити га не само од казне, него и од грехова. Знајући ово, и ми ћемо га призивати и молити, и никада нећемо одступати, добили милост или не добили. Ако је у Његовој власти да даје, онда је у Његовој власти и то када ће дати; Он Сам тачно зна време за ово. Дакле, молићемо, уздати се у милост Његову и човекољубље, и никада нећемо очајавати за своје спасење, него ћемо чинити оно што је неопходно са наше стране, и тада ће неминовно уследити и потребно са Његове стране, пошто је код Њега неизрецива доброта и бескрајно милосрђе, којих, нека би се удостојили и ми, благодаћу и човекољубљем Господа нашег Исуса Христа, са Којим Оцу, са Светим Духом, слава у векове векова. Амин.

превео са руског Небојша Ћосовић

Свети Теодор Студит, Дејан Мандецић

Теодор Студит

КЕЛИЈА

Оплакуј ме, келијо, радника леног,
најгорег од свих станара које прими.
Не осветљавам те молитава свећом,
не поливам те млазевима суза
нити чистим делом живљења чистог.
Но ти, Спасу, Творче, Лучо целог света,
разбуди ме, прени, врати страху своме,
распомами ме жаром љубави своје,
крила дај да летим изнад страсти, горе –
док је мени часа за добра творења,
док могу чинит славу, благодарење,
теби који свима нам желиш спасење.

Превео Фрањо Баришић, према:
Theodoros Studites,
Jamben auf verschiedene Gegenstände, Einleitung,
kritischer Text,
Ueberserzung und Kommentar besorgt von Paul
Speck, Berlin 1968
(= Supplement Byzantina, Bd. 1)

Превод овог епиграма Теодора Студита преузет је из расправе Мирона Флашара *Традиционална метафора и реторска рима у једном епиграму Теодора Студита*, Зборник Филозофског факултета XII-1 (Споменица Георгија Острогорског), Београд 1974, 170-205.

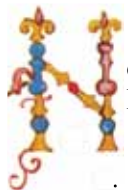

Митрополит Иларион Алфејев

ДУХОВНА ШКОЛА СИРИЈСКОГ ИСТОКА

Из књиге *Православно богословље на размеђу столећа*, коју издавачка делатност Шумадијске епархије припрема за штампу, објављујемо део из поглавља *Духовно образовање на хришћанском Истоку од I до VI века*

Сиријско хришћанско образовање

Највећи центри сиријског хришћанског образовања, чувене академије Едесе и Нисибије настале су, попут хеленистичких школа, на темељу малих катихетских школа при хришћанским храмовима. Према сиријским изворима, у тим парохијским школама обучавали су се само дечаци. Обука је отпочињала усвајањем основа граматике из Псалтира и учењем псалама напамет. Тако је оснивач Нисибијске академије, мар Нарсај, пошао у школу града Аја Дулба када је имао седам година; захваљујући својим изузетним способностима, он је већ за девет месеци „одговарао целог Давида“, то јест научио је напамет цео Псалтир. Даље, почетно образовање укључивало је проучавање Старог и Новог Завета, а такође и библијска тумачења Теодора Мопсуестијског. У систему почетног образовања налазило се, осим тога, и учење напамет важнијих богослужбених песама и неколико огледа из омилијике.

О раним годинама постојања Едеске академије имамо само фрагментарне податке. Зна се да су, пошто су 363. године Нисибију освојили Персијанци, одатле бежали многи хришћани у Едесу. Међу њима је био и мар Апрем, нама познатији под именом преподобног Јефрема Сирина. Он је у Едеси основао чувену „школу Персијанаца“ (то јест избеглица из Персије). „О настави у њој могуће је судити по библијским коментарима преподобног Јефрема... То је била школа семитског типа, попут јеврејских школа, школа-општежитије, некакво братство. Главни наставни предмет и тада је било Свето Писмо. Неопходно је било научити читање и објашњења Библије. Ученици су записивали и напамет учили учитељева објашњења.“[□] За живота преподобног Јефрема и током неколико десетина година после његове смрти у Едеској школи су се користили његовим тумачењима Светог Писма у облику својеврсних егзегетских образаца. Међутим, 420. године мар Киора, један од наследника преподобног Јефрема на месту ректора школе, одлучио је да на сиријски језик преведе библијске коментаре Теодора Мопсуестијског, који су, за разлику од Јефремових коментара, обухватили практично све библијске књиге. Након тога, пошто је превод био завршен, тумачења Теодора Мопсуестијског истиснула су из наставног програма сва остала тумачења, а сам Теодор постао је кључни ауторитет у области теологије и егзегетике у читавој источно-сиријској традицији; њега и нису другачије називали него „Блажени“ или „Васељенски тумач“.

Као што је познато, Теодор Мопсуестијски био је представник крајње диофизитског правца у христологији, на послетку изједначеног са

несторијанством. После осуђивања Несторија на Ефеском сабору, 433. године, на читаву источно-сиријску традицију бачено је подозрење због јереси. Спорови између монофизита и диофизита заплуснули су и Едеску школу. Школа је 489. године била проглашена жариштем несторијанства и по наредби императора Зенона затворена. Неколико година пре тога њен ректор, мар Нарсај, заједно са својим ученицима преселио се у Нисибију. Пред крај V века Нисибијска школа један је од главних духовних и теолошких центара Сиријске цркве.

Мар Нарсај је био истакнута личност. Проживео је дуг живот, који је отпочео у IV веку а завршио се у VI веку (399-501). Он је у Нисибији био веома популаран. Прослављан је и као подвижник и као чувени тумач. По сведочењу летописаца, шест његових особина је пре свега привлачило народ: новина његове мисли, умеће да се достојанствено држи, пријатна спољашност, саосећајност, доброта и лепоречивост (лепота његове поуке).[□] Са Нарсајевим именом повезано је појављивање интересантног документа – *Правила Нисибијске школе*, који ћемо касније размотрити.

Још један чувени ректор Нисибијске школе био је Енана Адиабенски; предводио је школу 572. године. У његово време учињен је покушај да се одрекну библијских коментара Теодора Мопсуестијског; Енана је хтео да их замени коментарима Јована Златоустог и сопственим. Енана је био упечатљива личност и истакнути богослов, међутим, ауторитет „Васељенског тумача“ остао је чврст, а против Енанае су устали не само многобројни богослови и

монаси, већ и поглавари Сиријске цркве. Помесни сабор те цркве, сазван 585. године, потврдио је непоколебљиви ауторитет Теодора, запретивши било коме за „јавно или скривено порицање тог учитеља цркве или одбацавање његових светих књига“. Потом су два сабора, 596. и 605. године, осудила Енанина тумачења и поновила анатеме против „оних који одбацују коментаре, тумачења и учења верног учитеља, блаженог Теодора-тумача, и који се труде да уведу нова и страна тумачења, безумна и погрдна“.[□]

Енана је припадао оном правцу Сиријске цркве који је симпатисао Халкидонски Сабор: наиме, с тим је било повезано Енанино стремљење да се ослободи од наслеђа „оца несторијанства“, Теодора Мопсуестијског. Током доста дугог времена у Нисибијској школи се настављала борба између Енаниних присталица и његових противника. Упркос претњама сабора, Енана је и даље имао ауторитет на размеђу VI и VII века, када су била обнародована допунска правила Нисибијске школе (и њих ћемо ксаније такође размотрити); ту је он назван „искусним у знању и славним у смирењу“.¹

Рећи ћемо сада неколико речи о наставном процесу, курикулуму и структури Едеске и Нисибијске школе. Настава је трајала три године и делила се на два наставна семестра – летњи и зимски. После пропедевтичког курса студенти су отпочињали систематично изучавање Светог Писма, а такође и филолошких, историјских и теолошких дисциплина. Изучавала се, осим тога, грчка филозофија и књижевност, светска историја, географија и реторика.[□] Учитељ реторике имао је титулу „мехагјани“. Филозофија се проучавала према изворима: нарочито су читали дела Аристотела, Порфирија, а такође и сиријске ауторе. Филозофске дисциплине је предавао „бадука“; међу филозофским дисциплинама једно од првих места заузимала је логика. Рад на писму и калиграфији водио је „сафра“ – писац. „Макрејана“ је учио правилима читања.

Кључна фигура у школи био је „мепашкана“ – тумач, а у његов задатак спадала је настава библијске егзегетике. Мепашкана се није користио само „нормативним“ тумачењима Теодора Мопсуестијског; он је могао да се окреће и тумачењима других грчких и сиријских аутора. Осим тога, постојала је и усмена традиција тумачења, која се преносила с поколења на поколење. Мепашкана је обично био и ректор, то јест вршио је и опште духовно руковођење школе.

Мепашкана-ректор није био администратор; економским и административним питањима бавио се „рабаита“ – економ. Њему је била поверена сва имовина школе, одговарао је за финансије, пратио дисциплину и сносио одговорност за садржај библиотеке. Дужност економа била је изборна. Помоћник економа био је ксенодарх који је нарочито бринуо о школској болници.

Упркос томе што су се и ректор и економ користили безусловним ауторитетом, највиша власт у школи нису били они, већ сабор заједнице у коме су учешће увек имали учитељи и ученици (потоњи су снагом свог бројног преимућства односили пресудан глас).[□] На том сабору претресала су се најважнија питања повезана са делатношћу школе. Управо на њима су изабирани економи. На њему је доношено решење о искључењу неког окривљеног ученика из школе. Сабору су присуствовали сви чланови општине, укључујући ректора и економа који нису могли без сагласности осталих чланова заједнице да доносе одговорна решења.² Так-

ва структура школе обезбеђивала је висок степен узајамног поверења између, с једне стране, „професорско-наставног кадра“ и полазника, с друге стране. Незамисливо је било искључивање ученика из школе по „тајној“ дојави неких чланова школске администрације. Разуме се да је и однос према економу (који обједињује у једном лику дужности инспектора, помоћника ректора у административно-упраљачкој области и личност задужену за библиоте-

ку) био однос уважавања, будући да он није биран од стране виших власти, већ од стране саме заједнице.

Дисциплинска правила Нисибијске школе

Да бисмо увидели како је живела Нисибијска школа, ваља нам се окренути *Правилма* која су дошла до нас, а која сам спомињао више пута. Сачувана су два зборника *Правила*: један је састављен за време Нарсаја (496. године), а други за време Енане (590. године). Правила Нисибијске школе представљају прва историјски позната правила хришћанске духовне школе и због тога за нас имају посебан значај.

За разлику од *Похвалне беседе Оригену* светог Григорија Неокесаријског, на пример, где је, како је већ речено, аутор усредсређен на потврдну оцену учитељеве делатности и ништа не говори о негативним аспектима живота у школи, *Правила Нисибијске школе* представљају другу страну медаље. Како се каже у опширном предговору, неопходност за утврђивање *Правила* била је диктирана збрком у школи, насталом кривицом неких „завидних људи“, „непоправљивих“ и „свадљивих“. У предговору првом зборнику *Правила* налази се упозорење сваком прекршиоцу школског устава: он ће „бити искључен из братства Христовог и из заједнице истински верујућих“.³ У школи која себе доживљава као братство Христово не сме бити никога ко се „супротставља и препире и не прима [та правила] с љубављу“.⁴

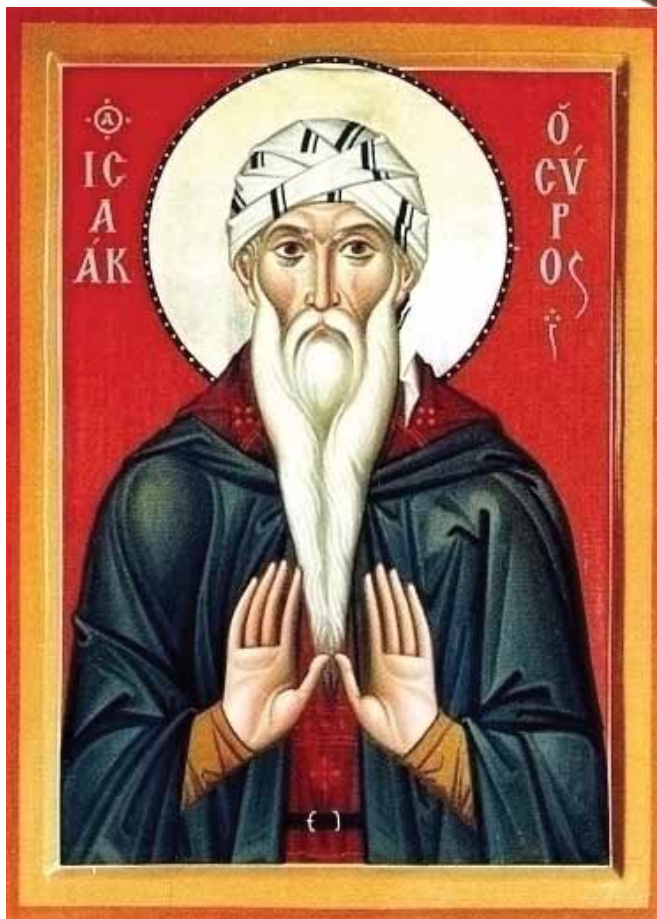
Прво правило говори о поретку приликом избора економа:

„У то време, када треба изабрати и поставити економа, сваке године, сагласно поретку и обичају, према савету нашег учитеља, школског егзегете, и уз сагласност читаве заједнице, бирају одговарајуће и погодно лице да руководи сабором. Нико не сме остати по страни, подићи раздор и смутњу... Уколико се покаже да неко тако поступа, устаје против правде и свађа се, мора бити кажњен, удаљен из сабора и лишен права живљења у граду.“⁵

На тај начин, економ се бирао по препоруци мепашканта-егзегете (он је ректор) на сабору предавача и полазника школе. Избори су били везани за раздоре и спорове; током предизборне борбе стварале су се партије присталица једне или друге личности који су „лобирали“ за његову кандидатуру. Економ се бирао само на једну годину. О томе како је морао водити послове, говори следеће правило:

„Економ који је изабран и коме је поверено руковођење сабором, мора судити непристрасно, не руководећи се [само] сопственим мишљењем и не сме водити приходе и расходе школе без два или три сведока. И не налагати казне за кривце без саветовања са нашим учитељем [то јест, ректором] и одређеном браћом, и ма шта он радио, била то казна или опроштај, или нешто друго, мора радити у договору са браћом.“⁶

Правило, пре свега, предвиђа строг надзор за финансијске делатности економа. Осим тога, оно економу даје права да – после савета са ректором и

Свети Исак Сирин, архимандрит Зитон

„одређеном братијом“ – кажњава неке ученике који су начинили прекршај. Овде се може подразумевати и телесно кажњавање: једно од најраспрострањенијих и, рецимо право, најефикаснијих средстава педагошког утицаја. Правило подвлачи значај тога да економ све своје делатности усаглашава са „братијом“.

Ако је одлуку о кажњавању кривца могла донети „администрација“ школе (то јест економ, по савету ректора-егзегете и „одређене братије“), решење о искључењу доносио је општи сабор:

„Уколико неко од братије... буде ухваћен у прељуби, разврату, крађи, врачању или размишљању које противречи истинској вери, или се толико опусти да шири сујету, односно клевету, злоречје, разуданост, лаж, или кришом прелази из дома у дом ради пијанке, свађе или побуне, цео сабор мора одлучити да му се забрани школа и да се удаљи из града.“⁶

Међу нисибијским ученицима били су заступљени они појединци који су присутни и у неким савременим просветним установама: понеко од школараца био је склон опијању, могао се свађати са другом браћом, посезати у туђ џеп и томе слично. Ако се за те преступе подразумевало избацавање из школе, онда се подизање руке кажњавало мање строго, сводило се на јавно кажњавање кривца:

„Ако неко од братије, из било ког разлога, подигне руку и удари свог друга или га увреди и буде разоткривен од стране оних који су [то] видели, он ће бити кажњен пред сабором.“⁷

Уосталом, јавно кажњавање примењивало се само три пута. Ако се кривац не би исправио, њега су искључивали:

„Ако би неко од браће био кажњен на сабору за поступке до три пута и после тога извршио још један прекршај, сличан једном од претходних, мора бити кажњен и напустити сабор и град.“[□]

Ученицима школе било је забрањено да без согласности економа „одлазе у земљу РOMEЈА“,⁸ то јест Византију: империја РOMEЈА је током десет година представљала стратешког противника Персијске империје и школarcима се убрајало у обавезу да буду „политички писмени“. Ученицима је било забрањено да се баве трговачким пословима и занатима, осим за време летњег распуста.⁹ Искључењем из школе кажњавана је крађа из библиотеке.¹⁰ Строгост кажњавања била је условљена тиме што су књиге биле необично скупе и чиниле су главнину школског поседа. Оне су се, ипак, давале ученицима у руке.¹¹

Није се одобравало избегавање „писма, научних послова, школских тумачења и заједничког читања“ (то јест, очигледно, опште молитве).¹² Ученик који окриви другог ученика за некакав преступ, али не може да докаже исправност оптужбе, кажњавао се као да је он сâм наведени прекршај извршио.¹³ Ученицима, који су тек приступили у школу, забрањивало се критиковање постојећег поретка, за сличне поступке кажњавани су искључењем из школе:

„Ако се увиди да се братија, која се у школи налази, још пре него што су обучени и сазнали поредак, изјашњава о школи према њеним унутрашњим пословима и у школи доводе до смутње, морају се удаљити са сабора и из града.“¹⁴

Занимљиво је да су се казне примењивале не само према ученицима школе, већ и према учитељима. Њих су нарочито кажњавали за пропусте учињене без ваљаних разлога. Казне према учитељима састојале су се у новчаном износу:

„Уколико учитељи читања и реторике занемарују задатке или пропуштају поредак читања [лекција], за шта су задужени – не због болести и без дозволе нашег учитеља [ректора] – они заслужују осуду и њима се не исплаћује износ који треба да приме.“¹⁵

Новчаној казни, а такође и искључењу из школе, могао се, по одлуци општег сабора, подврћи чак и сам економ. То се догађало у оним случајевима када би он нарушио правила школе:

„Ниједан економ није слободан да поступа другачије од онога како је у тој књизи написано. Ако се покаже да поступа другачије, он је дужан да плати десет динара у злату, да осрамоћен оде са сабора и из града.“¹⁶

Приметно је да избацивање из школе аутоматски повлачи за собом и одлазак из града. Школа је била лице града; учитељи и ученици школе били су свима пред очима; сваки поступак сместа постаје друштвена својина.

Други зборник *Правила Нисибијске школе*, састављен сто година након првог, доноси неке нове, битне детаље у школски устав. Економу се, поред осталих обавеза, налаже „да посећује болесну братију и снабдева их хлебом; ако је потребно, да им помаже у изношењу посуда за вршење нужде“.¹⁷ Често им се додељује обавеза надзорника болнице:

„Ксенодохос ксенодохејона, надзорник болнице при школи, дужан је да се ревносно брине о болесној братији и да их не ускрати ни у чему што им је дато за храну или лечење; такође и да не краде

и не обмањује у ономе што му је као дужност поверено. Без учитеља [ректора] школе, он не треба да спомиње ни приходе ни расходе. Ако би се догодило да макар једно од онога што му је по правилима прописано, не би испунио, све што је присвојио и утајио биће заплешено; и он ће бити дужан да да, у виду новчане накнаде, педесет статира за болницу, а затим ће срамотно бити изгнан из школе и из града.“¹⁸

Правила забрањују ученицима да се селе у град или да начине за себе одвојен стан у околини града,¹⁹ да пропуштају заједничка богослужења,²⁰ „избегавају“ физички рад за време жетве и надничких послова, сваљивањем свог посла на другог.²¹ Ученицима се забрањује „живот са лекарима“ („да се књиге световног искуства не би читале на истом месту са светим књигама“),[□] и такође скривање заробљеника или бегунаца.²² Као и у првом зборнику *Правила*, и у другом се говори о недопустивости пијанства:

„Нико од братије, уколико се налазе у школи, не сме јести у крчмама и гостионицама, нити сме правити веселја и пијанке у баштама и парковима, ни односити у своју келију, како приличи постојећем реду и обичају.“²³

Пошто је Нисибиско училиште било школа затвореног типа, доступна само лицима мушког пола, ишло се за тим да ученици не пређу границу дозвољеног у односу према женама:

„Нико се од школске братије не сме, под изговорима пристојности [дружити] са женама, монахињама... нити имати са женама дуге разговоре и многобројне послове, да из тог разлога не би било увреда и погрда. Ако се покаже да неко другачије поступа, биће удаљен са сабора и отићи ће из града.“²⁴

На крају, Правила обраћају пажњу на спољашњи изглед ученика. Полазници су дужни да носе уредну одећу и кратку косу:

„Школска братија, упоредо са учењем, треба да се бави и одећом и фризуром. Они не смеју да се шишају до главе, или да негују коврце као мирјани, већ са скромном фризуром, пристојном одећом, далеко од распуштености, морају да се крећу кроз школу и градске улице, тако да би их по те две [особине] свако – неко њихов или странац – могао познати.“²⁵

Видимо да је већ у V и VI веку хришћанска духовна школа изискивала детаљно разрађен устав као подршку поретку и строгој дисциплини. Ипак, то није била дисциплина „штапа“, заснована на насиљу над личношћу. Напротив, и учитеље и ученике позивали су да добровољно и свесно следе правила школе, не бежећи под разним изговорима од њиховог испуњења. Главна брига аутора *Правила* била је очување школе као сабора учитеља и ученика, обједињених истим циљем и заједничком визијом. Искључивали су из школе – и то само по заједничкој одлуци сабора и само након учесталих или нарочито тешких преступа – само оне своје чланове који нису делили ту визију и својим присуством угрожавали целовитост школе као јединственог организма.

превела са руског Марија Дабетић

напомене:

¹ Протоиерей Георгий Флоеовский. Восточные Отцы IV века. Париж, 1937. Ц. 227.

² Сведочанство припада Бархадбешабу (VI-VII века). Цитирано према: В. Пигулевская. Культура сирийцев в Средние века. М., 1979. С. 64.

³ Цитирано према: D. Miller. *Epilogue to: Isaac the Syrian. Ascetical Homilies*. Massachusetts, 1984. P. 503.

⁴ Види: В. Пигулевская. Культура сирийцев. С. 70 и 102.

⁵ A. Vööbus. *History of Asceticism in the Syrian Orient*. T. II. *Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium* 197 (Subsidia, 17). Louvain, 1960. P. 412-413.

⁶ Истаћи ћу да је у различито време број ученика у Нисибиској школи достигао од 800 до 1000 људи.

⁷ Преведени изводи преузети су углавном из књига: В. Пигулевская. Культура сирийцев. С. 57-89; А. Vööbus. *History of the School of Nisibis*. Louvain, 1965.

⁸ Правила I, предисловие. Овде и даље обе серије Правила (Правила I и II) цитирају се према преводу В. Пигулевске. Види: В. Пигулевская. Культура сирийцев. С. 90-106. Текст правила објављен је у књизи: *The Statutes of the School of Nisibis*, edited, translated and furnished with a commentary by Arthur Vööbus. – Papers of the Estonian Theological Society in Exile 12. Uppsala, 1961. P. 51-105.

⁹ Правила I, предисловие.

¹⁰ Правила I, 1.

¹¹ Правила I, 2.

¹² Правила I, 3.

¹³ Правила I, 18.

¹⁴ Правила I, 19.

¹⁵ Правила I, 4.

¹⁶ Правила I, 5.

¹⁷ Правила I, 14.

¹⁸ Правила I, 14.

¹⁹ Правила I, 8.

²⁰ Правила I, 16.

²¹ Правила I, 13.

²² Правила I, 20.

²³ Правила I, 22.

²⁴ Правила II, 3.

²⁵ Правила II, 1.

²⁶ Правила II, 2 и II, 4.

²⁷ Правила II, 5.

²⁸ Правила II, 10.

²⁹ Правила II, 19. Ово правило сведочи о томе да је при школи постојало нешто налик медицинском факултету.

³⁰ Правила II, 21.

³¹ Правила II, 16.

³² Правила II, 18.

³³ Правила II, 17.

ИНТЕРВЈУ СА ЊЕГОВИМ ПРЕОСВЕШТЕНСТВОМ ЕПИСКОПОМ ШУМАДИЈСКИМ Г. ЈОВАНОМ

Почињемо од нуле, али су и народ и свештенство и монаштво показали велику радост и вољу да учествују у изграђивању нове епархије, тако да изгледа као да су то дуго ишчекивали, каже епископ Јован, кога је Свети архијерејски сабор поставио за администратора новоосноване Крушевачке епархије

„Мени је дато да извршим одлуку Светог архијерејског сабора који је на јесењем заседању основао Крушевачку епархију и поставио ме за администратора“, каже Његово преосвештенство епископ шумадијски г. Јован, од недавно и администратор новоосноване Крушевачке епархије, са седиштем у некадашњем престоном граду Крушевцу. То значи, како сам каже, да га је је Сабор поставио да колико је то могуће, за кратко време до мајског заседања, учини све да та епархија добије свој облик, своје назначење, своје установе, односно све оно што је потребно да би функционисала као засебна епархија. Почев од 13. фебруара када је, на празник Светих бесребреника Кира и Јована, на свечан начин након Свете литургије у храму Светог Ђорђа у центру Крушевца, формирана Крушевачка епархија, епископ Јован је почео да извршава овај задатак, најпре састанком са целокупним свештенством Епархије Крушевачке, а потом и оснивањем Црквеног суда, Епархијског управног одбора и Епархијског савета, односно три тела без којих епархија не може да функционише као епархија. О тим првим пословима Владика каже:

„На том састанку смо се догово-

рили о томе шта је најосновније да урадимо до постављања новог епископа. Ми ту сад буквално почињемо од нуле. Немамо, што кажу – крова над главом. Сада смо у прилици да видимо шта можемо. Да ли можемо бар неку просторију да добијемо, да седе секретари и обављају послове. А посао се већ одвија. Такође смо из тог разлога умолили градоначелника Крушевца, да нам град уступи неки стан или неку просторију, да би могли у тим просторијама седети секретари и сви остали. То је процес о коме не може да одлучи сам градоначелник, постоји процедура, и ми њен крај сада ишчекујемо. Ја ћу се трудити колико могу са својим свештенством и монашtvом, да учинимо све што можемо, да припремимо за долазак новог епископа. Колко ћемо успети видећемо. Али је најважније да Епархија заживи као целина, пошто је састављена из четири дела. Да свештенство, монаштво и верни народ Божији осете да имају своју Цркву Божију у Крушевцу. И да литургијски заживи. И, заиста, како су до сада текли ти разговори и договори са свештенством, монашtvом и народом све иде како ваља. Оно што мене јако радује је то што сам, кад сам први пут отишао тамо као администратор, видео велику радост у народу, у свештенству које као да је било у ишчекивању овакве одлуке дуго времена. Колико ћемо успети не знамо, али, је сигурно да ћу се потрудити што више могу да бих припремио и утро пут, ако могу тако да кажем, за функционисање ове Епархије као Цркве и заједнице Божије.“

Шта тачно представља улога администратора? И у којој се мери она разликује или сличи улози Епархијског архијереја?

То зависи од тога каква овлашћења Синод да када поставља администратора у односу на Епархијског архијереја. Ако га поставља са свим правима и дужностима Епархијског архијереја, он има сва права на то. Ако га поставља само за администратора како би то требало да буде, онда би тај епископ требао само да одржава стање постојеће Епархије, до доласка Епархијског архијереја. Овде је постојала потреба да се администратор побрине о заснивању Епархије крушевачке.

Већ сте поменули радост народа што је у њиховом граду Крушевцу основана Епархија која ће бити седиште новоосноване Крушевачке епархије. Шта је тачно навело Свети ахијерејски синод да се определи за оснивање нове Епархије?

То је била, просто да кажем, природна потреба Цркве. То је, како бих вам рекао, као кад се једна породица умножи са својим чељадима, па се прави друга кућа. То не значи да је Крушевачка епархија изашла из оквира своје мајке Српске цркве. Али, било је потребно да се успостави бољи контакт између Епископа, свештенства и народа и било је природно да Крушевац као град има једну такву Епархију. А друго, имамо података из 17 века да је ту некада постојала Крушевачка епархија. Помињу се поједини епископи. Чак је била у рангу Митрополије. Ова нова епархија, коју сада оснивамо, показује се заиста потребна. Њу већ чини 89 парохија и 13 манастира.

Велика је част засновати или обнављати једну Епархију. Али предпостављам и да је велика обавеза, да доноси многе тешкоће. Поменули сте да су то некада биле цркве и манастири у саставу четири различите Епархије. Како то сада може да се усклади у заједницу коју сте сами поменули као циљ оснивања нове Епархије?

Не би требало да буде проблема око заједнице за верујући народ, ако народ верује да је Црква заједница Бога и људи. Да ли ће ту бити Епархија ова или она, епископ овај или онај и није много важно. Важно је какав је епископ, то је сигурно, али није важно да ли ће тај народ припадати овој епархији или другој, већ да осећа ту заједницу Бога и људи. А ње нема без литургијског заједничарења. И то је оно што је јако битно. Гледано са људске стране сигурно није лако прелазити из епархије у епархију. Најважније је да суштински нема разлике, да Црква, епископ, свештенство буду на корист спасења и свога и свога народа. То се нарочито видело на састанку са свештенством. Ми смо дуго разговарали. Ја сам лично некако стекао утисак да је то било као да смо одувек били заједно. Дакле богат је Божија та која чини и која ће чинити, да се неке људске особине умање да би расла Црква Христова.

Има ли Крушевачка епархија довољно ресурса? Поменули сте да морате да изнајмите или да на неки други начин дођете до просторија за административне послове? Зна ли се где ће бити седиште Владике, где ће бити Владичански Двор?

За сада не знамо. Зато је све сада привремено. Истина је и то да је град Крушевац, негде око 2 хектара земљишта пренео у власништво цркве Светог Ђорђа у Крушевцу. Отприлике би ту требао да буде Епископски Двор и Саборна црква. Крушевцу је потребан један велики храм. Три храма која сада постоје у овом граду исувише су мала да задовоље потребе верника. Е, сад да ли ће моћи да се одмах крене у подизање Саборног храма, или ће то морати сачекати друго време, видећемо. Моје лично мишљење, иако

је за мене све то ново, разуме се што се тиче ове нове Епархије, осим нашег намесништа које је изашло из Шумадијске и ушло у састав Крушевачке, дакле моје лично мишљење је да би требало још нешто мало придодати тој Крушевачкој епархији. Претпостављам да ће о томе бити речи на предстојећем Архијерејском сабору. Није моје да одлучујем. Али говорим овако чисто географски, ако би се придодали још неки делови, кад би се, на пример, додао још Параћин и околина која је веома близу, када би у ту Епархију можда ушао и манастир који је врло значајан, Покрова Свете Богородице у Ђунису, а који је сада у саставу Нишке епархије, била би то једна од лепших Епархија, која би сасвим лепо могла да живи нормалним животом. Но, иако не буде то, ако се остане на овоме што је сада, а буде се радило са народом, и народ Божији буде у заједници са Црквом и свештенством, биће добро.

Шта су Вам у том првом разговору свештеници новоосноване Крушевачке епархије представили као своје потребе, да не кажем проблеме, јер је за проблеме вероватно рано?

Ми нисмо говорили о проблемима. Пошто смо на прагу Великог Ускршњег поста, договорили смо се најпре где могу да богослужим као администратор. Сада иде и исповест свештенства. Већ смо одредили и дане и места где ће бити исповест у пет намесништава која сачињавају Крушевачки епархију као и ко ће бити исповедници. Такође је било говора о томе ко ће писати и читати реферате. О проблемима нисмо говорили, јер је исувише рано. Ја о томе могу да разговарам када будем ишао по намесништвима да служим. Онда ћемо конкретно видети да ли има неких проблема. Ја не желим ту ништа да драстично мењам, нити има потребе да се мења. А нови Епископ ће сигурно чинити како мисли да је најбоље.

Поменули сте да Вас је народ лепо дочекао. Да ли очекујете исти такав пријем у локалној заједници, локалној самоуправи, пошто знамо да посебно у ово време када је криза Црква мора да сарађује са државом?

Нисам са локалном заједницом још имао већи контакт за ових неколико дана колико сам тамо, изузев са градоначелником града Крушевца. Код њега сам видео добру вољу као верујућег човека и човека Цркве. Надам се да ту нећу имати никаквих проблема. Он сам је обећао да ће се заузети да добијемо неки свој кров над главом. Једино што знам да никада нисмо имали проблема са локалним заједницама у општини Варварин која припада Темнићком намесништву, које је некада било у саставу Шумадијске епархије а сада припада новој Крушевачкој епархији. Остало је да се сретнем са председницима општине Трстеник, Александровац, Брус. То је оно што сачињава Крушевачку епархију. Надам се да ће и они показати разумевање за наше потребе. Већ се јављају људи који желе да пруже помоћ, људи који желе да Епархија заживи својим животом.

У састав Крушевачке епархије ушао је и манастир Наопаре коме је недавно у процесу реституције враћено више стотина хектара земље. Шта ће бити са том земљом, може ли она да послужи финансијском јачању Епархије?

Као што рекосте, ми смо имали састанак у уторак у манастиру Наопару са представницима „Србија шума“ и локалних власти Крушевца. На том састанку смо потписали уговор о повраћају земље манастиру Наопара. Како сам чуо то је месецима био проблем, али Богу хвала нашли су се добри људи да то схвате и разумеју. Тако смо ми то привели крају и потписали. Ја сам дао налог да се одмах у катастар унесе та земља и то је учињено. Манастиру је враћено 1.479 хектара шуме и ораница. Остало је још спорних осам хектара. Клаузулом је предвиђено да се и тих осам хектара врати. Сигурно да је велика радост за Цркву Божију што се враћа земља, и ја сам пресрећан ако сам ишта допринео томе. Поређења ради нашој, Шумадијској епархији, најмање је враћено, иако када су нам тражили податке о одузетој имовини, ми смо уредно доставили све податке и били прва Епархија у Српској православној Цркви која је доставила све податке. На прсте можемо избројати шта је враћено Шумадијској епархији. Враћено је нешто мало манастиру Грнчарици, такође нешто мало манастиру Јошаници, манастиру Пиносави и манастиру Својнову.

За крај овог разговора бих Вас питала да ли би сте желели нешто да поручите својим епархијанима у Крушевцу, пошто верујем да ће се овај интервју, ако не слушати а онда читати широм наше Цркве?

Све што сам рекао свештенству и монаштву на нашем састанку могу и сада да поручим народу. А то је да је у Цркви величина у служењу. Позвао сам своје свештенство и монаштво Крушевачке епархије, кажем своје јер сам сада администратор тамо, а и самога себе, да учинимо све што можемо да послужимо Богу и Цркви. Јер што год будемо више служили Богу и Цркви већу ћемо награду пред Богом имати и оправдати своје постојање, а и тиме оправдати потребу Цркве која је нашла за сходно да се оснује Крушевачка епархија. Сад је прилика пред почетак Великог поста да позовем и све нас на смирење, на појачану молитву, појачану љубав, појачану наду. Сви треба да схватимо да је ово историјски моменат. И сви заједно, и свештенство, и монаштво, и верни народ, заједно са својим епископом, треба да схватимо да улазимо у историју оснивања Крушевачке епархије. То је достојанствено и велико, али и одговорно.

*Гордана Јоцић
(Извор: Радио Златоуст)*

ОСНОВАНА ЕПАРХИЈА КРУШЕВАЧКА

У дану када наша Црква слави Свете бесребренике Кира и Јована, 13. фебруара 2011. године, формирана је нова епархија Српске Православне Цркве са седиштем у некадашњем престоном граду Светога кнеза Лазара, Крушевцу. Благодаћу Господњом одлука о оснивању донета је на јесењем заседању СПЦ.

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, братски и са поштовањем, дочекан је у саборном храму Светог Великомученика Георгија, где је служена доксологија, а затим је у црквеном дому одржана оснивачка седница. Преосвећени Владика Јован ће бити администратор Крушевачке епархије до пролећног редовног заседања Сабора СПЦ, на коме ће Архијереји изабрати Епископа ове епархије.

После читања аката о оснивању, на седници су изабрани чланови Епархијског управног суда, Епархијски Савет и Управни одбор Крушевачке епархије.

Присутни су се договорили и о предстојећим задацима које је неопходно обавити. Новоформирана Епархија састоји се од пет намесништва: крушевачког, ћићевачког, трстеничког, жупског и темнићког. У Епархији се налазе 88 парохија из Бруса, Александровца, Трстеника, Варварина, Ћићевца, Ражња и Крушевца.

Нека би Господ дао да Крушевачка епархија буде дуговечна и да сви који живе на територији на којој се налази, увек буду уз Цркву своју, јер ће само тако наћи смисао живота. На многаја љета, да се Српска Православна Црква стално увећава и да буде ослонац и водич сваког Србина и сваке српске породице кроз векове. “Јер овдје немамо постојана града, него тражимо онај који ће доћи” (Јев 13, 14).

Извор: Епархија крушевачка

протојереј-ставрофор др Зоран Крстић

ПАСТИРСКА ЦРТИЦА О ТОМЕ ГДЕ ЗЛО ОБИТАВА

Иудео-хришћанско предање није током дуге историје свога постојања изградило, боље рећи, прецизно формулисало учење о злу које бисмо могли назвати демонологијом. Али у њему зато чврсто и константно постоји знање о томе да зло, тј. да зли једноставно постоји и да су његова дела страшна и свуда присутна током целе историје људског рода. Отворимо ли новине зло је то. Укључимо ли телевизор, пред нама ће само током једне вечери продефиловати

незамисливо велики и болесно маштовити број приказа зла. Оно нам је фасцинантно, морбидно привлачно, застрашујуће и у исто време интригантно. Ротра *diaboli* изгледа моћно, наметљиво и непобедиво. Ово је искуство са којим ћемо се, вероватно, сви сложити. Свако је од нас бар једном у животу био у прилици да попут Христа завапи: „Боже мој, Боже мој зашто си ме оставио?“ И можда све ово не би ни морало да буде интересантно за нас, да у овом својеврсном слављењу зла не учествују и хришћани. И међу њима се, с времена на време, а тренутно интензивније, шири у виду различитих књига и дискова (попут „Дигиталног анђела“, разноврсних апокалиптичких „прочанстава“, знака звери 666) страх од зла и најави скорашњих „страшних“ догађаја. Прориче се шта ће се збити и који су „сигурни“ знаци тих догађаја. Ђаво, а не Бог, постаје свудаприсутан и види се чак и тамо где га заправо нема. Зато с правом можемо поставити низ питања проистеклих из овакве ситуације: Да ли су оваква схватања аутентично хришћанска? Да ли је страх основно хришћанско осећање? Где је колевка зла и где оно обитава?

Друштвене промене, тзв. процес транзиције који живимо, јесте све само не површан процес. Он не захвата само површину нашег друштва, док дубљи слојеви остају нетакнути и спокојни. Напротив, он као вихор захвата све, па и дубине људског срца. Старо нестаје, ново се тек помаља и за њега не знамо хоће ли бити боље или горе од претходног. То се исто дешава и верујућим људима који нису имуни на друштвена догађања. Тренутке несигурности, друштвених мена и криза није лако живети. Потребно је у општој несигурности негде наћи упориште, у бури пронаћи мирну луку. Међутим, многи у таквим ситуацијама нису спремни за дубље, суштинскије трагање, већ посежу за најједноставнијим решењима, за најјефтинијим а наизглед делотворним лековима. Један од таквих „лекова“ је кроз целу људску историју био религијски и сваки други дуализам.

Он пружа најлакше тумачење друштвених догађаја у сигурности знања где је добро а где зло, ради умирења људског срца. Стварност се посматра кроз супротстављене појмовне парове: Бог – свет, душа – тело, дух – материја, прошлост – садашњост и најзад одлучујуће – ми и они. Ми смо чисти, исправни и на правом путу, а оличење свеколиког зла су они. Ми, спасени, ми смо на страни Бога, душе, духа, славне прошлости. Они, проклети, начинили су лош избор и на страни су света, тела, материје, безбожне

садашњости и зато треба да нестану да би се „наша“ истина пројавила.

Религијски дуализам је кроз историју на разне начине куцао на врата Цркве – у виду гностицизма, манихејства, иконоборства, богумилства итд. Када му није успевало да на велика врата уђе у Цркву, он је мирно и стрпљиво чекао времена криза и на мала врата уплашених људских срца ступао на сцену увек у виду доброг и злог божанства. А када се зло обоготвори, оно заиста у очима присталица, заправо пре бих рекао жртава оваквог схватања, поприма „божанску“ снагу и размере.

На основу ових тврдњи можемо сада покушати да дамо одговор на постављена питања. Религијски дуализам, најпре, нема никакве везе са аутентичним хришћанством. Дуалисти, и прошли и садашњи и будући, никада неће схватити оваплоћење Христово и то да Он постаде један од нас и са нама поживе. За религијски дуализам ово је немогућа синтеза и апсолутно неприхватљив став тако да, заправо, дуалисти, једноставно нису способни да поверују у Христа, ма шта они мислили. Они можда могу да говоре о неком добром божанству, творцу, демијургу, али о оваплоћеном Христу апсолутно не.

Добри пастир, подни мозаик у јужној базилици у Аквилеји, IV век

Религијски дуализам сеје страх и страхом се храни, свесно или несвесно га промовишући у основно религијско осећање. Верујући људи су људи који се плаше зла. Овај дуалистички аксиом и генерално вера проистекла и храњена страхом обично се завршава екстремизмом у блажем случају, а у горој и крајњој варијанти иде и корак даље, ка насиљу и активној борби за уништење планетарног зла, и то је фундаментализам схваћен као вера у стању рата. „Ко сеје страх пре или касније ће пожњети насиље“ (Ж. Мардешаић).

Религијски дуализам је усмерен како на историјске друштвене формације, тако и на конкретне групе људи или појединце. Зле историјске формације (глобалистичке, капиталистичке, комунистичке, екуменистичке итд.) и сви који их, по мишљењу дуалиста, на било који начин подржавају треба да у огњу нестану да би се истина пројавила. Без пораза једне нема славе друге. Зато су дуалисти најчешће бољи антиглобалисти, антикомунисти, антикапиталисти, антиекуменисти, него добри хришћани. Пошто живот посвете борби против некога или нечега они никада не стигну да у животу буду и за некога или нешто. Оно што дуалисти у свом праведничком жару тешко разумевају је следеће, а то уједно представља и одговор на питање о месту обитавања зла:

Није потребно никога понизити да би се славио Христос. Није потребно никог другог победити да би били бољи хришћани – до саме себе. Добро и Христос су вредности по себи, заправо се поистовећују, и не подразумевају најпре уништење зла у историји да би се пројавили. Наше срце је попримте те борбе и ту аутентични верујући људи воде невидљиву борбу. Нејеванђелско измештање зла из нас у неке друге људе или друштвене формације је пре свега нехришћанско, али може бити и друштвено опасно, јер води екстремизму и у крајњем случају насиљу. Оно на чему се заснива аутентична јеванђелска, хришћанска вера је чињеница да је Христос већ победио свет својим смирењем и Васкрсењем и да ту победу ми већ баштинимо. До коначне победе Христос нам није рекао да се плашимо, већ да се тако и толико светли светлост наша пред људима да они виде наша добра дела и да тако поверују и прославе Оца који је на Небесима.

НОВИ ЦИКЛУС ТРИБИНА У САБОРНОЈ ЦРКВИ У КРАГУЈЕВЦУ

У понедељак 21. фебруара, предавањем професора др Драгана Милина, шефа катедре за Стари Завет на Православном богословском факултету СПЦ Универзитета у Београду, отпочео је нови циклус трибина у Епархијском духовном центру Саборне цркве у Крагујевцу.

Тему *Хришћанско поимање рађања и подизања деце* гост предавач протојереј-ставрофор Драган Милин представио је крагујевачкој публици пре свега са библијско-теолошког становишта, а онда преносећи лично искуство као отац седморо деце.

На самом почетку професор Милин је поставио питање да ли нам је дар рађања дат да се односимо према њему са хоћу или нећу или нам је он заповест од Бога? По ономе што нам Библија сведочи дар рађања је заповест од Бога: „Рађајте се и множите и напуните земљу и владајте њоме.“ Потврдним одговором на ову заповест ми постајемо сатрудници Божији. Овако осветливши проблем рађања, професор Милин је у првом делу предавања говорио и о свим аспектима полних питања у животу младих људи, односно данашњих породица. Истакао је најчешће заблуде пропагирања такозваног савременог уредног сексуалног живота насупротив хришћанској целомудрености и уздржању. Нарочито је нагласио да је по његовом схватању велики проблем наше помесне Цркве што се о овој проблематици говори или врло штуро и стидљиво или се она углавном пренебегава.

У наставку, професор Милин је говорио из личног искуства. Схватајући рађање као дар од Бога, у који се не требамо мешати такозваним планирањем потомства, он и његова супруга обдарени су са седморо деце од којих су најмлађе (које сада има осамнаест година) добили са четрдесет осам година. Подизање и рађање деце је одговорна служба и повезана је са много одрицања и напора, али су то све слатке муке на које човек увек може бити само поносан.

Након предавања, присутни су дирнути оваквим сведочењем хришћанске вере, дуготрајним аплаузом наградили предавача, а затим се трибина наставила постављањем питања.

Зоран Врбашики, јереј

ПРОСЛАВА СРЕТЕЊА У ОРАШЦУ

Непрестано захваљујући Богу на свему што је за нас учинио, скупили смо се и ове године на исто место да нашем Господу принесемо благодарење и жртву, у сећање на два велика историјска догађаја. Први је из историје спасења, божанског домостроја, који је Бог припремио за нас у жељи да свему што је створио подари живот вечни. Други је из историје српског наро-

рио нам је најпре о миру, миру међу људима и миру између Бога и човека. Упозорио нас је да се пазимо људи којима је мир само на уснама, али га нема у њиховом срцу и делима. Затим нам је говорио о светом старцу Симеону, који је сав изнад онога што разум може схватити: препознаје Христа Бога нашег у четрдесетодневном детету, а то је дете испуњење његовог чекања, које је трајало скоро 150 година. Вером у Бога све бива могуће, а вера је пре свега – поверење, поверење у Бога, вера у Његова обећања.

Након Причешћа клира и верног народа, пререзан је славски колач, а по отпусту Литургије, Епископ са Црквом се спустио на место сретењског договора, у Марићевића јаругу, где је служен помен Војду Карађорђу и са њим пострадалим јунацима Првог српског устанка. Крај спомен обележја Карађорђу и устаницима, лаворов венац је у име Владе Србије положио министар вера Богољуб Шијаковић, затим делегација Министарства одбране и Војске Србије, принц Александар Карађорђевић и представници општине Аранђеловац. Карађорђевог потомак

да, увек жељног слободе, најпре политичке, али и оне слободе који нам може подарити само Господ, слободе од последњег непријатеља – смрти. Победити смрт, опет, могуће је једино уз помоћ Бога, Христа и Духа Његовог, који нас окупљају у заједницу која је предок вечног живота, у коме нема смрти. У ту заједницу смо се данас сабрали, предвођени својим Епископом, да бисмо примили залог вечног живота, по коме ће нас Господ препознати у дан општег васкрсења.

принц Александар Карађорђевић је рекао да устанак није подигнут да би на место дахија дошле војводе, већ да би слобода заменила ропство, а правда и закон неправду и безакоње. „Препреке које данас стоје пред нама нису мање“ истакао је принц и додао да Србија, да би била у Европи немора никуд да иде.

Преосвећеног Епископа нашег Јована, дочекало је у историјском Орашцу свештенство архијерејског намесништва орашачког, предвођено архијерејским намесником, протојерејем-ставрофором Мићом Тирковићем, архијерејски намесници суседних на-

месништava и мноштво верног народа. У беседи након прочитаног Јеванђеља, поучавајући Цркву пре узношења светих Дарова, Преосвећени Владика гово-

„Довољно је да се врати себи и својим темљима и узме своје место међу народима, као стара европска краљевина, место које је имала па изгубила“, рекао је он. На свечаности у Марићевића јарузи, уручена је традиционална награда за родољубиву поезију „Одзиви Филипу Вишњићу“ песнику Ђорђу Сладоју из Новог Сада, коју је доделило задужбинарско друштво „Први српски устанак“ у Орашцу. У програму су учествовали и Мадам Пиано и мушка певачка група КУД „Сретење“ из Орашца.

Милош Ждралић, ђакон

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

ХРАМОВНА СЛАВА СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА У ТОПОЛИ

На дан Света Три јерерха, 12. фебруара, Његово Преосвештенство Епископ Шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у Тополи, поводом храмовне славе, задужбине породице Марковић из Тополе.

Епископу су саслуживали архијерејски намесник опленачки протојереј-ставрофор Миладин Михаиловић, јереј Александар Петровић и два ђакона. На Светој Литургији је певао хор „Опленац“ са диригентом хора Маријом Ракоњац из Тополе.

Обративши се верницима у цркви, Епископ је позвао све да се угледамо на Света Три Јерарха. Оно што су говорили то су и творили. Вера није на језику, већ у срцу, у души, у делима. Сви су у цркви велики, али посебно они који творе и испуњавају заповести Христове. Научити је лако, али оно што се научи потребно је спровести у дело и живети тиме, како би и ми пред Богом били велики.

После Свете Архијерејске Литургије, испред цркве је пререзан славски колач и припремљено послужење за присутни народ.

Остоја Пешић, ђакон

ПОМЕН ДР ЕЛИЗАБЕТ РОС У КРАГУЈЕВЦУ

Његово Преосвештенство Епископ Шумадијски Г. Јован, уз саслужење свештенства Епархије Шумадијске, на Варошком гробљу у Крагујевцу, служио је 14. фебруара помен др Елизабет Рос и страдалим припадницима страних санитарних мисија у Србији 1914-1918 године. Након помена, а поводом обележавања 96 годи-

на од смрти др Елизабет Рос венце крај њеног спомен облежја положили су председница Скупштине Србије проф. др Славица Ђукић Дејановић, преставник Владе Србије, министарства рада и социјалне политике, Његован Станковић, градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић и члан Градског већа проф. др Александар Живановић, Њ. Е. амбасадор Велике Британије у Србији Мајкл Девенпорт, саветник амбасаде Канаде Кенет Сули, представници Шумадијског управног округа, Универзитета, Међународне федерације Црвеног крста и Међународног комитета Црвеног крста, Црвеног крста Србије, Градске организације Црвеног крста у Крагујевцу, СЛД, Удружења старих ратника 1912-1920 и Субнора, Удружења Крагујевчана у Београду, Кола српских сестара...

Њ. Е. амбасадор Велике Британије у Србији Мајкл Девенпорт захвалио се граду Крагујевцу и његовим грађанима што, како је рекао, већ 96 година несебично чувају сећање на др Елизабет Рос и чланице британске хуманитарне мисије, напомињући да Велика Британија то изузено цени. “Др Рос и њене сараднице су један од симбола савезничке подршке Србији у I светском рату. Оне су тада пружале несебичну помоћ Србији у борби против пегавог тифуса а њихова пожртвованост тада и данас, 96 година касније, јача пријатељство између Велике Британије и Србије. То наше пријатељство почело је много раније и траје више од 170 година”, рекао је амбасадор Велике Британије у Србији Њ. Е. Мајкл Девенпорт.

У име града Крагујевца на помену др Роси говорио је члан Градског већа за здравство проф. др Александар Живановић и рекао да је данашњи дан прилика да се ода пошта др Рос и њеним сарадницама али и осталим хероинама међународних хуманитарних мисија које су током Првог светског рата изгубиле своје животе у Србији, борећи се са нашим лекарима са епидемијом пегавог тифуса. “Уз 400 српских лекара, од који је око 170 изгубило живот од пегавог тифуса страдало је и 20 шкотских болничарки. Крагујевац данас одаје пошту не само др Елизабет Рос и чланицама британске мисије већ и свим херонима тог доба које су живот положиле у борби за спас српског народа”, поручио је Живановић.

Пре помена на Варошком гробљу у Свечаном салону зграде Града градоначелник Верољуб Стевановић са сарадницима одржао је пријем коме је присуствовао амбасадор Велике Британије Њ. Е. Мајк Девенпорт, председница Скупштине Србије Славица Ђукић Дејановић и многобројни гости.

Преузето са сајта града Крагујевца

СЕМИНАР О ЈАСЕНОВЦУ ОДРЖАН У КРАГУЈЕВЦУ

У организацији Одбора за Јасеновац Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве и благословом и гостољубљем Преосвештеног Епископа Шумадијског г. Јована, те сарадњом управе Спомен-парка Крагујевачки октобар на челу са директором Владимиром Јагличићем, 29. и 30. јануара одржан је трећи семинар о образовању о Јасеновцу.

Семинар су похађали сарадници Одбора за Јасеновац, као и наставници и представници богословија Српске Православне Цркве, у којима су већ дужи низ година обавезна предавања о страдању у Јасеновцу, који је само символ свеукупног страдања у Другом светском рату и

других страдалних места где је српски живаљ мучен и убијан али где су и просијали наши Новомученици.

На почетку, у име Одбора и организатора присутнима се обратио координатор Одбора за Јасеновац протосинђел Јован (Ћулибрк), укратко представивши програм семинара и његове учеснике, те подсетивши све о јасеновачкој жртви, српском Новом Косову и страдању. Затим је семинар благословио домаћин, Епископ Шумадијски Г. Јован, подсетивши на то да су Шумарице свештено место града Крагујевца, и да смо дужни да у своје животе вратимо сећање и памћење на све страдале из рода нашег. У име града Крагујевца све је поздравио Добрица Миловановић, потпредседник општине, а након њега се обратио Ненад Ђорђевић, директор Музеја жртава геноцида. У име гостију из Спомен-установе Јад Вашем из Јерусалима све присутне је поздравила госпођа Хава Барух из Међународне школе за образовање о холокаусту.

У радном дијелу семинара први је узео учешћа Њ. Е. Александар Конузин, амбасадор Руске Федерације у Републици Србији који је говорио о фалсификовању историје Другог светског рата, као и о Председничкој комисији РФ установљеној да се бори против те појаве. После њега је о логору Сајмиште говорио сарадник Института за савремену историју др Милан Кољанин, а предавањем о сличностима и разликама појмова холокауст и геноцид Јифтах Ашкенази из Јад Вашема је окончао прву сесију.

На послеподневној сесији прво је говорила госпођа Барух, са темом “Значење ослобођења Аушвица 1945. године – у своје време и данас”, да би са својим колегом Ашкеназијем у наставку излагала на тему “Повратак у живот – образовање путем књижевности и уметности”. Последње предавање првог дана семинара било је Ненада Ђорђевића, на тему „Крагујевачки октобар”, тј. о страдању народа у Крагујевцу, Шумарицама и околним местима октобра 1941. године.

Други дан семинара почео је Светом архијерејском литургијом коју је служио Преосвештени Владика Шумадијски са свештенством и народом у цркви Светог Саве у насељу Аеродром, у комплексу Богословије Светог Јована Златоустог. Верном народу се обратио протосинђел Јован (Ћулибрк), истумачивши дневно Јеванђеље и поделивши са вјернима овог града живу успомену и сећање на све пострадале из српског рода, истакавши да ти мученици чувају нас а не ми њих, и да са њиховим помињањем ми већ овде и сада предокушамо заједницу вечног памћења и незаборава љубави Божје која нас греје и осветљава нам пут којим треба да идемо и као народ да постојимо молећи се својим светим прецима и страдалницима. После литургије у згради Богословије Светог Јована Златоустог је била приређена трпеза љубави за све, гостопримством ректора ове школе оца Зорана Крстића.

Предавања овога дана отворио је Њ. Е. Артур Кол, амбасадор Државе Израел у Републици Србији, који је говорио о значају образовања о холокаусту преко страдања своје породице, пореклом из Трансилваније. Након њега је на тему “Како размишљамо о Јасеновцу”, говорила др Кринка Видаковић Петров, супротставивши идеолошки и предањски начин памћења. О страдању Рома на Доњој Градини подсетио нас је др Драгољуб Ацковић, да би последње предавање било “Логор смрти Јадовно и рад Удружења Јадовно 1941” које је имао др Душан Басташић из Бање Луке.

Семинар је сумирао протосинђел Јован (Ћулибрк) који се захвалио свим учесницима семинара, како на-

ставницима богословија и сарадницима Одбора за Јасеновац тако и представницима бројних других институција које се баве питањем страдања у Другом светском рату (Меморијални центар Јасеновац, Народни музеј Краљево, Удружење Јадовно 1941, итд). Затим је предочен рад Одбора за Јасеновац током прошле године као и главни прави развоја у проучавању страдања у Другом светском рату и у сећању на њега. Нарочито је наглашен значај празновања Новомученика Јасеновачких као и чињеница да је ове године седамдесетогодишњица почетка рата у Југославији, Грчкој и СССР-у, што нас обавезује на обележавање више значајних датума и места страдања.

На крају, учесници семинара су се још једном помолили Новомученицима Крагујевачким и Јасеновачким, и разишли се како би и свим људима добре воље указали на велику и свету жртву оних који су пострадали за свој народи тако себе уписали у књигу вјечног живота.

А. Вујовић

ЛИТУРГИЈСКО КРШТЕЊЕ У МЛАДЕНОВЦУ

У Недељу 20. фебруара на празник Светог Партенија Лампсакијског, Епископ шумадијски Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Младеновцу.

У складу са традицијом Цркве, Епископ Јован је у току Литургије крстио малог Матеју, сина младеновачког пароха Ненада Марковића и његове супруге Недељке.

Жеља Његовог Преосвештенства и родитеља је била да крштење не буде само један приватни чин, већ црквени догађај увођења у Литургију заједницу, као акт који се тиче Епископа и целе Цркве. У својој надахнутој беседи Владика Јован говорио је о значају Литургије истиче да она није служба појединца, већ целе Цркве и да се она служи ради причешћа а не ради појединог свештеника или Епископа. Пошто је крштење неодвојиво од Тела и Крви Христове, јер се причешћем сједињујемо са Христом, први од верника које је Епископ причестио је био новокрштени Матеја.

Богоугодну службу, којој је присуствовао велики број верника улепшало је појање катедралног хора „Роман Мелод“ из Крагујевца.

Након Свете Литургије Епископ Јован, присутни свештеници и верни народ узели су учешћа у трпези љубави коју су припремили родитељи новокршеног детета.

Петар Лесковац, ђакон

ОСВЕШТАНО ЗВОНО У МАНАСТИРУ СВЕТОГ ЛУКЕ У БОШЊАНУ

На дан Светог мученика Никифора 22. фебруара Његово Преосвештенство Епископ шумадијски и администратор Епархије крушевачке Г. Јован освештао је звоно у манастиру Светог Луке у Бошњану. Кнежево звоно, тешко 3,5t осмо је звоно на звонику овог манастира. Ово је друго по величини звоно (после храма Светог Саве) које ће призвати народ Божији на Трпезу Господњу –

на Свету Евхаристију. Преосвећени Владика је, такође, освештао фреске у новој цркви Свих Светих, као и икону Свете царске породице Светог великомученика Лазара Косовског. Том приликом је Епископ Јован у беседи позвао да свети Ликови светитеља Божијих, који красе овај прелепи храм, буду подстрек онима који улазе у храм Божији на молитву, као и да звоно које је освештао буде на подстрек новооснованој Епархији крушевачкој, народу Божијем ове Епархије.

Трудом игумана овог Светог Манастира, архимандрита Алексеја, ово сабрање завршено је трпезом љубави.

ОСВЕШТАН КРСТ ЗА НОВ ХРАМ У АРАПОВЦУ

Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован је на месне покладе, 27. фебруара, у Араповцу на домак Лазаревца, освештао и положио крст на куполу новоподигнутог храма Господњег, посвећеног Његовом славном Вознесењу.

Преосвећени се том приликом захвалили верницима ове парохије који су у великом броју били присутни, што су подигли овакав, по димензијама мали, али по значају и љубави коју су у њега уградили, велики храм Божији, који у суштини јесте наша општа и заједничка кућа, у којој смо позвани да се миримо са Богом, једни са другима и са самим собом. Позвани смо да у тој кући благодаримо Богу за све што нам даје, да му благодаримо са искреношћу и да од Њега заискамо да нас сачува од искушења, мука, патњи и невоља које пре свега долазе од нас самих, рекао је владика. Следимо пут братољубља који нас води у живот вечни, а клонимо се пута себелубља које нас води у пропаст, вечну смрт и пакао који и подразумева одсуство љубави, казао је он. Преосвећени нас је позвао да се ограђујемо крстом који је наша сила, победа и опредељење, јер је на њему био Христос који је победио смрт и ђавола, и додао да свет, као ни човек, неће пропасти, све док буде призивао име Господње. На крају се опет свима захвалио и изразио наду да се овај храм ускоро заврши, како би се у њему што пре појала Света Литургија. Месна заједница Араповца је, као добар домаћин, након молитвословља за све присутне припремила трпезу љубави.

СЕМИНАР ЗА СВЕШТЕНИКЕ У ЈАГОДИНИ

У суботу, 26. фебруара, са благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована и у организацији Архиепископског намесништва беличког у просторијама Црквене општине јагодинске при храму Светих апостола Петра и Павла одржан је семинар за свештенике овог намесништва.

Уз присуство Епископа, архимандрита манастира Јошаница Евтимија (Јутрше), Архиепископских намесника крагујевачког, лепеничког и космајског, гости предавачи семинара били су уважени професори Богословског факултета Универзитета у Београду др Зоран Крстић и др Ненад Милошевић.

Семинар је отворио Архиепископски намесник белички презвитер Небојша Младеновић, речима Христовим које је упутио Симону Петру “Хајде на дубину” (Лк. 5,4), позивајући све нас да уђемо у дубине љубави и знања Христовог.

Професор др Зоран Крстић је одржао предавање са насловом “Пастирска служба у новом друштвеном поретку” у којем је на веома занимљив начин представио време у коме живимо. Он је покушао да објасни све карактеристике данашњег времена, као и то ко су људи који нам данас долазе у Цркву и како на најбољи начин успоставити контакт са њима и објаснити им смисао православља, а то је спасење, закључивши да је, без обзира какво оно било, добро или лоше, свако време (у коме ми живимо) прилика за сведочење Христа.

Професор др Ненад Милошевић је говорио она тему “Типик између литургијског идеализма и животног реализма”. Говорећи о смислу обнове литургијског живота у Цркви, он се потрудио да свима објасни шта је то типик, која је његова улога и смисао у служби. Такође је говорио о богослужбеним књигама: октоиху, минеју и србљаку о њиховој употреби и првенству у служби. Као закључак можемо рећи да је на занимљив начин покушао да укаже на проблеме данашњег богослужења и позвао све нас да у “Духу Божијем” посматрамо и реагујемо на постојеће проблеме.

После предавања развила се дискусија на горе поменутој теми, и свештеници су били у прилици да искажу своје мишљење, али и да поставе питања предавачима поводом разних ситуација и дилема са којима се сусрећу у својој пастирској служби.

За све присутне је после дискусије организована трпеза љубави.

Важно је напоменути да су овакви семинари преко потребни, и да свештеници имају воље и жеље за усавршавањем, како би на што ваљанији начин одговорили изазовима времена. Потврда тога је и дискусија која је настављена после трпезе са професором Милошевићем, који је уложио огроман труд и енергију како би бар донекле одговорио на сва постављена питања.

Миломир Тодоровић, јереј

ЛИТУРГИЈСКО КРШТЕЊЕ У ПОНЕДЕДЕЉАК ПО НЕДЕЉИ МЕСОПУСНОЈ

У храму Светог Саве, у крагујевачком насељу Аеродром, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архиепископску Литургију у понедељак сирне недеље, 28. фебруара, и том приликом је обавио крштење у склопу Свете Литургије.

Преосвећеног је дочекало братство овог светог храма са свештеницима протојерејем ставрофором Зораном Крстићем, протојерејем ставрофором Миланом Боро-

том и протојерејем Миланом Беговићем, који су служили са Владиком тога дана. Крштење малог Михаила обављено је, према древној традицији, у тренутку Малог Входа. Архијереј, који је у средишту храма, обавља погружавање у воду и миропомазивање новокрштеног. После благосиљања входа од стране Преосвећеног сви ми, као заједница обogaћена са још једним чланом, чинимо одлучујући корак напред: сабрани на земљи као људска заједница, ми се сада приближавамо Божијем Престолу, бивамо увођени у неизрециво Божије присуство. Уз појање "Ходите, поклонимо се и припадимо Христу, Сине Божји, дивни у Светима, спаси нас, који ти певамо Алилуја" двомесечни Михаило са својим ближњима, заузео је своје место у храму, очекујући своје прво причешће.

Након Свете Литургије Михаилов отац, Ивица Аранђеловић, позвао је присутне да приступе заједничкој трпези.

ХРАМОВНА СЛАВА У ВЕЛИКИМ ПЧЕЛИЦАМА

Поводом храмовне славе Светог Великомученика Теодора Тирона 2. марта, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у селу Велике Пчелице надомак Крагујевца.

Хладноћа и права снежна вејавица нису спречиле вернике да присуствују евхаристијском сабрању. После прочитаног јеванђеља Владика Јован обратио се присутним верницима честитајући им славу. Владика је у проповеди ставио акценат на хришћанску љубав, без које ни једна врлина не може опстати. „Љубав је оно што човека уздиже изнад све творевине Божије, јер само љубав везује човека биће са Богом, који је извор љубави.“ Зато мудра светоотачка изрека каже: „Без богољубља нема човекољубља, као што ни човекољубља нема без богољубља.“

После молитвеног сабрања уследила је славска трпеза.

Сретко Петковић, протонамесник

ЛИТУРГИЈСКО КРШТЕЊЕ У ВИНОГРАДИМА

На дан Преподобног Тимотеја Пустињака и светога Евстатија Антиохијског (у Недељу сиропусну), Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у храму Свете Петке у Виноградима, уз саслужење протојереја ставрофора Рајка Стефановића, протонамесника Драгана Брашанца, јереја Бранислава Матића, јереја Мирољуба Миладиновића и ђакона Небојше Јаковљевића.

У својој беседи Владика Јован је рекао да је повратак у заједницу љубави са Богом једино могућ кроз љубав према себи и другим људима. Пошто често грешимо мислима, речима и делима наше спасење је у праштању. Кроз праштање, пост и молитву ми почињемо повратак у рај, повратак Богу. А повратак у рај је повратак у целовитост наше личности. Гордост и непослушност затамњују Божји лик у нама. Грех нас спречава да осетимо, видимо и знамо да смо у близини Божијој. Удаљавање од Бога претвара наш живот у пакао. Бог јесте Љубав и постао је човек да би нас научио божанском животу. Зато у Цркви као заједници Тела и Крви Христове кроз светотајински живот налазимо изгубљени рај. Веза Бога и човека осликава се у Светој Литургији која нам дарује предокус Царства Божијег које је дошло, које долази и које ће доћи.

Преосвећени Владика је у току Литургије крстио малог Јована Шаренца.

Мирољуб Миладиновић, јереј

НЕДЕЉА ПРАВОСЛАВЉА У КРАГУЈЕВЦУ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован и братство Саборног храма, у Недељу Православља 13. марта, организовали су Велику Литију у част победе коју је Православна црква извојевала после дуге борбе над онима који су свете иконе избацивали и протеривали из православних храмова.

Пре Литије Владика Јован је у јутарњим часовима у Саборном храму служио Свету Архијерејску Литургију, на којој се верном народу обратио протојереј ставрофор др Зоран Крстић. У 16 часова почело је свечано вечерње богослужење у част победе Православља над неправославнима, Крста над некрстом, Истине над лажју, Правде над неправдом, Добра над злом, Бесмртности над смрћу. У наставку богослужења, Преосвећени Владика, свештенство града Крагујевца и верни народ кренули су у свечану литију кроз град Крагујевац, носећи у рукама иконе светих и на тај начин симболизујући победу Православља.

По повратку Литије у храм, Преосвећени Владика је служио Молебн и прочитан је Синодикон, који садржи анатему или проклетство свих јеретика, посебно иконобораца, а затим похвалу за све ревнитеље Православне вере. Тај Синодикон донет је 843. године у Цариграду. Црква је кроз векове била у борбама, мукама, трудовима и победама. И у време слободе и благостања, поједини чланови Цркве морали су водити борбу против греха и злог духа, против таме и лажи у свом сопственом животу. Морали су улагати труд за одбрану и обogaћење душа својих, тежећи у да постану учесници оне светле победе, коју је Христос задобио над грехом, смрћу и ђаволом. А то је победа вере Православне, коју данас славимо.

Уз похвалну песму Тебе Бога хвалим, узнели смо молитву Свеченом Творцу због сачуване чистоте Православне вере, јер је, како рече Преосвећени Владика, истина тријумфовала над лажју, светлост над тамом и Православље над свим погрешним учењима.

По завршетку свечаног Молебна, братство Саборног храма, уз труд, залагање и љубав Слободана Милутиновића и његове породице, организовало је трпезу љубави за свештенство и монаштво Епархије шумадијске.

Срећко Зечевић, јереј

...у свечаној литургији...

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА КОЛУБАРСКО-ПОСАВСКОГ НАМЕСНИШТВА У РУДОВЦИМА

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је у среду друге недеље Великог поста, 16. марта, у храму Вознесења Господњег у Рудовцима, служио Свету Литургију Пређеосвећених дарова, уз саслуживање свештенства Шумадијске епархије. Непосредно пред свету Литургију свештенство овог намесништва исповедио је протојереј стврофор Милан Борота, који је након тога и саслуживао у литургијском сабрању Епископу Јовану.

Преосвећени Владика се у својој беседи обратио пастви умољавајући је да истраје у подвигу поста и молитве, који су нам неопходни како би се преобразили, духовно обновили и успоставили контролу над страстима и жељама своје пале природе и тела. Пост осим уздржавања од одређеног јела и пића подразумева пре свега духовну борбу и интензивније самопреиспитивање, а уједно представља и средство спознаје истинског начина живљења и правилног одношења према Богу, човеку и творевини. Пут поста и молитве је пут радости и очишћења, нагласио је Владика. То је пут нашег сусрета са Богом и са Његовим славним Васкрсењем. Владика је, апелујући на нашу савест, рекао да своју духовну борбу отпочнемо праштањем и покајањем, јер ћемо тако отворити себе за благодат Божију и за светост, и постати аутентични хришћани. Покајање је наш завет Богу за нови живот, и то је у ствари једини и прави смисао поста, рекао је он. Живети за сусрет са Богом и бити за тај сусрет спреман је основни и најважнији смисао нашег живота, истакао је на крају преосвећени.

На литургији је био присутан велики број верних, а нарочито деце, од којих се већина причестила, што и јесте прави смисао Литургије Пређеосвећених дарова.

Након свете Литургије, парох трећи лазаревачки протојереј Александар Новаковић је прочитао свој реферат на тему "Пастирски рад са младима – Могу ли се млади заинтересовати за Цркву", после чега је отпочела дискусија о ономе што смо у том реферату чули, а у којој су активно учествовали сви присутни.

Ово вишеструко корисно, едукативно и духовно сабрање, завршено је трпезом љубави коју је припремило братство колубарско-посавског намесништва.

Жељко Ивковић, јереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА БЕЉАНИЧКОГ

Благослов Господњи обасјао је верни народ архијерејског намесништва бељаничког у петак 18. марта у храму Светог пророка Илије у Вранићу. Тога дана, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова, у препуном храму у коме се окупио верни народ са децом. На литургији је појао хор вранићке цркве, али и деца окупљена у храму. Пре свете литургије архимандрит јошанички Евтимије је исповедио свештенике бељаничког намесништва.

У својој надахнутој беседи Владика је на почетку говорио како да се припремамо за Свето Причешће. Причешћујући се светим тајнама у себе узимамо живота Бога и улазимо у загрљај Божији. Свако се припрема у границама својих могућности. Да би узели плод који нам Господ дарује, поред телесног поста морамо водити рачуна да не чинимо недела, да појачамо молитву и да обуздамо језик. Језик нема кости, а све кости поломи. Језик треба да узноси хвалу Богу, а не ружење.

У наставку Епископ је говорио о потреби што чешће причешћивања, као што је то била пракса у древној Цркви. Међутим, није добро било како приступити Светој Чаши, већ онако како Црква заповеда. Света Литургија се и служи ради причешћа, али је неопходна и наша припрема. Нема човека који може рећи ја сам спреман за причешће, али Бог очишћује наше немоћи. Покајање Васкрсава човеку душу и оно је веома битно за наш духовни живот. Такође и добра дела приближавају човека Богу али и другом човеку. Пост је мост до Господа и посебна атмосфера за духовног човека. Причешће није традиција, обичај или некаква симболика, већ сједињење са Богом. На крају беседе, Епископ је призвао Господа да нам у ове дане поста свима помогне и да нас све благослови да би били спремни за највећи догађај свих времена и векова, а то је Васкрсење Христово.

Након Литургије уследио је састанак Владике и свештеника бељаничког намесништва, на којем је прочитан веома леп и обиман реферат јереја Владе Димитријевића на тему „Доброта као Божанска и људска особина“. После прочитаног реферата уследила је жива дискусија где су сви редом коментарисали рад и постављали питања оцу Влади. На крају је Епископ очински посаветовао и поучио свештенике.

Владимир Димић, јереј

ПАРАСТОС У ТЕХНИЧКО-РЕМОНТНОМ ЗАВОДУ

Епископ шумадијски Г. Јован служио је на Младенце 22. марта парастос стрељаним српским домаћинима и члановима њихових породица, у кругу данашњег Техничко-ремонтног завода Крагујевац. У знак одмазде због борбе за слободу у II светском рату, нацистичка војска је на Младенце 1942. године стрељала 127 невиних цивила, житеља околних села и засеока, којима је у знак сећања подигнут споменик у кругу ТРЗ-а.

Након одржаног парастоса, Владика је обраћајући се радницима, нагласио значај и потребу да људи творе мир и чувају га, а мир ће доћи ако имамо љубави у себи. Зато је Божији позив на миротворство и творење љубави незаобилазан у настојању да се оствари икономички план Божији о спасењу света.

Окупљенима се затим обратио директор ТРЗ-а пуковник др Југослав Радуловић захваливши свима коју су и ове године дошли на овај комеморативни скуп, а посебно Владика Јовану и градоначелнику града Крагујевца г.

Верољубу Стевановићу. Ученици ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ су наступили са пригодним културно-уметничким програмом, а након парастоса радници ТРЗ-а су се послужили кољивом за покој невино пострадалих шумадијанаца.

Мирослав Васиљевић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА КОСМАЈСКОГ НАМЕСНИШТВА

У среду треће недеље Великог поста, 23. марта, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светог Николе у селу Сибница, уз саслужење свештеномонаштва и свештенства шумадијске Епархије.

Литургијском сабрању је претходовала Света Тајна исповести свештенства космајског намесништва. Исповедник је, по благослову Епископа, био високопреподобни схиархимандрит Јован, настојатељ манастира Тресије.

У надахнутој беседи, Епископ је поучио верни народ шта је пост, који је његов циљ и како треба постити. Тумачећи молитву Светог Јефрема Сирина, Епископ Јован је рекао да када човек саживи са речима ове молитве, тада доживљава духовни потрес какав само покајање изазива у човеку. „Лењ човек је празан човек, који увек поставља питање зашто да се мења, јер не жели да се мења...“, рекао је Владика Јован.

Након причешћа свештеника и верног народа, приступило се читању реферата, који је благословом Епископа писао парох неменикућски јереј Горан Лукић, на тему „Човекољубље као Божија и људска особина“.

После прочитаног реферата, уследила је дискусија на поменути тему, а Епископ је и овом приликом очински саветовао свештенике како да што боље врше своје пастирско служење.

Његово Преосвештенство Епископ Јован је и ове године присуствовао трдиционалном програму „Васкршњи час“ који припремају и изводе ученици Основне Школе „Јелица Миловановић“ у Сопоту са својим вероучитељима Јеленом Четник и Бранком Станишићем.

Горан Лукић, јереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА БЕЛИЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У петак, 25. марта, треће недеље Великог поста, када наша Света Црква прославља преподобног Симеона Новог Богослова и светог Григорија Двојеслова, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светих архангела Михаила и Гаврила у Јагодини.

Литургијском сабрању је претходила Света Тајна исповести свештенства беличког намесништва. Исповедник

је, по благослову Епископа, био високопреподобни архимандрит Евтимије, игуман манастира Јошанице.

У надахнутој беседи, Владика је поучио присутни верни народ о важности покајања, истакавши да тамо где постоји лењост, немарност и саможивост покајања нема. Очински нас је подсетио да у таквом човеку постоји празнина, а сваку празнину човек мора нечим испунити, јер празну кућу насељава онај који први у њу уђе. Зато бдимо и молимо се да се у наш ум и наше срце усели Дух Бога Правде, Бога Истине и Бога Љубави, истакао је владика.

Поред великог броја причасника, треба свакако издвојити ђаке које похађају веронауку и који су са својим вероучитељима активно учествовали у овом литургијском сабрању.

После Свете Литургије, свештенство намесништва Беличког имало је радни састанак на коме је јереј Миломир Тодоровић, парох први јагодински при храму Светих Апостола Петра и Павла, читао реферат на тему „Пастирски приступ проблему прељубе у браку“. Сам рад првенствено због свог своје озбиљности и високог квалитета отворио је конструктивну полемику, која је довела до низа важних закључака који ће свакако помоћи парохијском свештенику – пастиру, да овај све израженији проблем предупреди, поучавајући оне који ступају у брак, али и да ублажи и исцели саме последице прељубе, што ће свакако на крају довести до оздрављења породице као основног и најважнијег сегмента друштва. Све у свему треба истаћи да је ово била једна велика духовна радост за Цркву Божију у Јагодини.

Борис Милосављевић, вероучитељ

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА РАЧАНСКОГ НАМЕСНИШТВА

У среду четврте недеље Великог Поста, 30. марта, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Успенија Пресвете Богородице у Саранову.

Пре богослужења је одржана исповест свештенства рачанског намесништва, при чему је исповедник био протојереј-ставрофор Милан Борота. У току Свете Литургије Владика Јован је одржао богонадахнуту беседу о значају и смислу поста. Он је нагласио да пост без молитве није прави пост, као и то да свако ко пости треба да се преиспита колико и како верује у вечног, свевидећег и свеприсутног Бога. Вера је основ нашег живота, али она није сујеверје, малOVERJE, а нарочито не врачање, које је, на жалост, присутно у нашем народу. Владика је нарочито говорио о лењости као једној од најпогубнијих особина данашњег човека. Лењ човек упропашћује не само себе, већ и своју породицу и децу, без обзира којим се послом бави. Зато је Црква и прописала у време васкршњег Поста познату и дивну молитву Светог Јефрема Сирина у којима се молимо Богу да нам одузме духа лењости, мрзовоље и властољубља, а да дух целомудрости и смирености. На Литургији се причестило мноштво верника сарановског краја, међу којима је био приметан велики број деце која похађају веронауку.

После Свете Литургије одржан је састанак Епископа са свештенством овог намесништва на коме је ђакон Дејан Шишковић прочитао реферат на тему „Хришћани као миротворци“. Он је нагласио у реферату да је једини прави мир онај који нам даје Господ Исус Христос. За разлику од пацифизма који се данас често спомиње и намеће као образац, овај мир је потпун и савршен, јер је његов извор сам Бог. После прочитаног реферата одржана је занимљива дискусија на ову веома важну тему, да би на крају уследила трпеза љубави.

Горан Живковић, јереј

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СА СЕДНИЦЕ ЕПАРХИЈСКОГ САВЕТА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

купљени око свога Епископа, на празник Светог свештеноченика Власија 24. фебруара 2011. године, у Епархијском дому у Крагујевцу са почетком у 9,30 сати, чланови Епархијског савета Епархије шумадијске одржали су редовну годишњу седницу.

Седница Савета почела је после одслужене Свете Архијерејске Литургије и призива Светога Духа, који је служио Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован уз саслужење више архијерејских намесника, свештеника и свештеномонаха.

Седницу Епархијског савета отворио је Епископ шумадијски Господин Јован који је после поздравних речи и израза захвалности упознао чланове Епархијског савета са предложеним дневним редом.

Епархијски савет је потом размотрио и усвојио годишње извештаје који се тичу живота и рада у Епархији шумадијској. Наглашено је да економска криза оставља свој траг али је и констатовано да ће и ова криза, као и претходне, проћи при чему се сви морамо пазити да не паднемо у духовну кризу из које се тешко излази.

Епархијски савет је констатовао да вишегодишњи напори Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Господина Јована на литургијском и уопште свеукупном препороду Епархије шумадијске, из дана у дан почињу доносити и своје плодове који се огледају у све већем броју људи који почињу активно учествовати у црквеном животу.

Сходно томе Епархијски савет пружа пуну подршку Његовом Преосвештенству Епископу шумадијском Господину Јовану у досадашњем раду и свим активностима које доприносе изграђивању живе цркве у Шумадији и очувању угледа и интереса Епархије шумадијске.

Чланови Епархијског савета упознати су са активностима и проблемима везаним за извођење верске наставе. Констатован је пораст броја ученика који се опредељују за верску наставу и изражена је нада да ће се са овом тенденцијом наставити и у наредном периоду уз даљи рад на подизању квалитета верске наставе.

Епархијски савет је позитивно оценио резултате издавачке куће Епархије шумадијске која је у протеклој години поред Епархијског часописа “Каленић” издала и осам нових књига, као и резултате Епархијског магацина. Изражена је подршка активностима и плановима за даљи рад Епархијског радија “Златоусти”.

Наглашена је потреба да се и у наредном периоду строго води рачуна о црквеном реду и поретку, уз једнодушан став да не сме бити толеранције према појединцима који својим пропустима угрожавају живот, рад и углед Цркве Божије у Шумадији.

Чланови Епархијског савета изражавају жаљење због спорости у поступку враћања црквене имовине уз констатацију да је Епархији шумадијској до сада враћен само мањи део одузете имовине и поред уредно достављене документације надлежним органима. Изражена је нада да ће надлежни органи Републике Србије поступак враћања црквене имовине спровести до краја, чиме би једна велика и вишедеценијска неправда колико толико била исправљена.

Чланови Епархијског савета су упознати са потребама појединих свештеника за подизањем кредита у циљу решавања стамбеног питања. Имајући на уму тренутну законску регулативу и статус свештеника, одлучено је да се у наредном периоду изврше консултације између надлежних епархијских тела и представника банака у циљу изналагања могућности и дефинисања процедуре за евентуално подизање кредита.

Будући да се 2011. године навршава десет година од упокојења другог Епископа Епархије шумадијске, Епископа Саве (Вуковића), донета је одлука да се оформи одбор за обележавање ове годишњице као и да се тим поводом приреде и издају одговарајући зборници радова Епископа Саве.

На крају седнице Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован се захвалио свим члановима Савета на досадашњем труду и показаној љубави уз молбу да и у текућој 2011. години, сви заједно уложимо још више напора у циљу остварења постављених задатака.

Председник Епархијског савета Епархије шумадијске Епископ шумадијски Г. Јован
Потпредседник Епархијског савета Епархије шумадијске Господин Радиша Пљакић
Чланови Епархијског савета Епархије шумадијске:
Протојереј-ставрофор др Зоран Крстић, архијерејски заменик Епископа шумадијског
Протојереј-ставрофор Милован Антонијевић, секретар ЕУО Епархије шумадијске
Протојереј-ставрофор мр Рајко Стефановић, секретар Црквеног суда Епархије шумадијске
Архимандрит мр Алексеј (Богићевић), игуман манастира Светог Луке у Бошњану
Игуман Евтимије (Јутрша) игуман манастира Јошанице
Протојереј-ставрофор Радосав Станковић, архијерејски намесник белички
Протојереј-ставрофор Видо Милић, архијерејски намесник бељанички
Протојереј-ставрофор Никола Гвоздић, архијерејски намесник јасенички
Протојереј-ставрофор Златко Димитријевић, архијерејски намесник колубарско-посавски
Протојереј-ставрофор Саво Арсенијевић, архијерејски намесник лепенички и в.д. архијерејског намесника левачког
Протојереј-ставрофор Драгољуб Ракић, архијерејски намесник младеновачки
Протојереј-ставрофор Миладин Михаиловић, архијерејски намесник опленачки
Протојереј-ставрофор Мићо Ћирковић, архијерејски намесник орашачки
Протојереј-ставрофор Љубисав Ковачевић, архијерејски намесник темнићки
Протојереј-ставрофор Љубиша Смиљковић, архијерејски намесник космајски
Протојереј Љубиша Ђураш, архијерејски намесник рачански

Протојереј-ставрофор Зарије Божовић из Крагујевца
Протојереј Бранислав Јеремић из Влашке
Протојереј Марко Митић из Лазаревца
Протојереј Милић Марковић из Крагујевца
Протојереј Ђорђе Марјановић из Обрежа
Протојереј Зоран Симоновић из Ракитова
Протојереј Велибор Јовановић из Саранова
Протонамесник Ђорђе Радишић из Тополе
Протонамесник Сретко Петковић из Велике Крушевице
Јереј Славиша Поп-Лазић из Раље
Господин проф. др Милош Ђуран, професор на ПМФ Универзитета у Крагујевцу
Господин Верољуб Стевановић, Градоначелник града Крагујевца
Господин проф. др Небојша Арсенијевић, декан Медицинског факултета у Крагујевцу
Господин др Жарко Чолић из Смедеревске Паланке
Господин проф. др Радивоје Николић из Крагујевца
Господин проф. др Стојан Јевтић из Комарана
Господин др Небојша Мрљеш из Аранђеловца
Господин Миодраг Николић из Јагодине
Господин Момчило Тришић из Вранића
Господин Драган Томић из Лазаревца
Господин Бранко Борић из Великих Црљена
Господин Слободан Петровић из Сопота
Господин Мирослав Брковић из Крагујевца
Господин Вукмир Миленковић из Крагујевца
Господин Љубиша Маринковић из Крагујевца
Господин Зоран Пантић из Рајковца
Господин Дамјан Арсић из Тополе
Господин Слободан Дамјановић из Аранђеловца
Господин Милутин Стевановић из Саранова
Господин Раде Тодоровић из Варварина
Господин Бегуш Драгош из Варварина

СВЕШТЕНСТВО (МОНАШКОГ И МИРСКОГ РЕДА) И ПАРОХИЈЕ ЈАГОДИНСКОГ ОКРУГА У ПРВОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА

На основу архивских докумената из 1836. године – *Списак свих у Србији наодећи се манастира, са назначијем села, који кому манастиру као парохија принадлеже, колико кућа у ком селу, и колико душа имаде, к' тому који су манастири без парохије и који су у мирске цркве преобраћени* (Архив Србије-Државни Совјет-Р№ 196/837) и *Списак свеиштенства монашког и мирског реда у целој Србији године 1836-те* (Архив Србије-Државни Совјет-Р№ 196/837), које су у часопису *Корени*, број III (2005), гласилу Историјског архива Јагодине, објавили

Игуман Гаврил Миљковић – рукоположен је 13. јула 1828. године у Београду од архиепископа београдског Антима.

Јеромонах Пајсије Раденковић – рукоположен је 24. септембра 1803. године у манастиру Студеници од, како стоји у извештају – архиепископа Јанићија. Када је наведени архиепископ у питању, вероватно се ради о митрополиту рашко-призренском Јоаникију Георгијевићу који је рођен тридесетих година XVIII века у шумадијском селу Тулежу, а умро у Призрену 26. новембра 1818. године. Забележено је да је врло

ревностно обилазио своју паству и да је остао у спомену као необично вредан и активан епархијски архиепископ (Сава, епископ шумадијски, *Српски јерарси*, стр. 234).

Јеромонах Дионисије Лазаревић – рукоположен је, такође од Јанићија, у Студеници 14. јануара 1804. године.

Јеромонах Макарије Јеремић – рукоположен је 15. априла 1817. године у манастиру Каленићу од митрополита београдског Агатангела, за чије време су у манастиру Каленићу подигнуте монашке келије.

Јеромонах Мелетије Милосављевић – рукоположен је од митрополита Агатангела 8. септембра 1825. године у Крагујевцу.

Јеромонах Максим Савић – рукоположен је од Герасима шабачког 21. септембра 1825. године у Рибници. Максим Савић, епископ шабачки, који је са ове катедре уклоњен 1842. године, насилном смрћу је уморен у манастиру Каленићу у ноћи између 4. и 5. јануара 1847. године.

Јеромонах Јоаникије Нешковић, потоњи владика шабачки и ужичко-крушевачки – рукоположен је 24. септембра 1833. године у Крагујевцу од епископа ужичког Никифора Максимовића.

Јеромонах Мојсеј Георгијевић – рукоположен је 8. августа 1836. године у Београду од митрополита Србије Петра Јовановића.

Монах Герасим Николајевић – замонашен је 18. октобра 1817. године у манастиру Вољавчи од архимандрита студеничког Григорија.

У парохијама Јагодинског окружја, које се данас налазе у Шумадијској епархији, службовали су 1836. године следећи мирски свештеници:

Небојша Ђокић и Оливера Думић, преносимо податке о свештеномонасима и свештеницима који су у то време попуњавали манастире и парохије на територији данашње Шумадијске епархије. Даје се и попис свештеника у Темнићком архиепископском намесништву које је данас саставни део новоосноване Крушевачке епархије.

У манастиру Јошаници, који је припадао Јагодинском окружју, живели су следећи монаси:

Јеромонах Вићентије Антонијевић – рукоположен је 12. априла 1831. године у манастиру Раваници од архиепископа београдског Антима.

Јеромонах Герасим Поповић – рукоположен је 8. септембра 1825. године у Шапцу од митрополита шабачког Герасима (Домнина).

Макарије – Рус – рукоположен је од епископа Гаврила у Кијевско-Печерској лаври, не зна се када.

Као житељи манастира Каленића, пописани су следећи монаси:

Манастир Јошаница

У Јагодини – јереј Огњен Павловић – рукоположен је 3. јануара 1820. године у Београду од митрополита Агатангела – има синђелију и парохију.

У Јагодини – јереј Нестор Поповић – рукоположен је 10. априла 1791. године у Нишу од митрополита нишавског (нишког) Макарија – има синђелију и парохију.

У Јагодини – јереј Милосав Милетић – рукоположен је од митрополита Антима 8. јануара 1825. године у Крагујевцу – има синђелију и парохију.

У Јагодини – јереј Милосав Радуловић – рукоположен је, такође, 8. јануара 1825. године у Крагујевцу од митрополита Антима – има синђелију и парохију.

У Ивковићу – јереј Сима Захарић – рукоположен је 8. септембра 1830. године у Београду од митрополита Антима – има синђелију и парохију.

У Беочићу – јереј Милош Поповић – рукоположен је 26. октобра 1828. године у Београду од митрополита Антима – има синђелију и парохију.

У Сабанти – јереј Сава Рашковић – рукоположен је 17. септембра (година нејасна) од митрополита Агатангела – има синђелију и парохију.

У Јошаничком Прњавору – јереј Миленко Станковић – рукоположен је 25. јула 1826. године у Београду од митрополита Агатангела – има синђелију и парохију.

У Ланишту – јереј Петар Поповић – рукоположен је 21. јануара 1821. године у Нишу од митрополита нишког Мелетија – има синђелију и парохију.

У Рековцу – јереј Риста Поповић – рукоположен је 8. септембра 1833. године у манастиру Љубостињи од митрополита Србије Мелетија Павловића – има синђелију и парохију.

У Трешњевици – јереј Атанасије Поповић – рукоположен је од митрополита Антима 1. јануара 1826. године у Крагујевцу – има синђелију и парохију.

У Драгоцвету – јереј Миленко Поповић – рукоположен је 25. јула 1826. године у Београду од митрополита београдског Кирила – има синђелију и парохију.

У Варварину – протојереј Стојан Милићевић – рукоположен је 25. марта 1805. године у Нишу од митрополита Нишког Макарија – има синђелију и парохију.

У Обрежу – јереј Јово Димитријевић – рукоположен је 21. новембра 1797. године у Београду од митрополита београдског Методија – има синђелију и парохију.

У Орашју – јереј Радован Василијевић – рукоположен је од митрополита Агатангела 25. августа 1821. године у Крагујевцу – има синђелију и парохију.

У Катуну – јереј Василије Поповић – рукоположен је од митрополита Антима 26. новембра 1826. године у Београду – има синђелију и парохију.

У Орашју – јереј Петар Поповић, капелан – рукоположен је 11. јуна 1824. године у манастиру Враћевшници од митрополита Антима – нема синђелију и парохију.

У Орашју – јереј Мијаило Поповић, капелан – рукоположен је 10. септембра 1825. године у манастиру Љубостињи од митрополита Агатангела – нема синђелију и парохију.

Документи из којих преносимо податке садрже и списак села која чине манастирске парохије, са бројем домова и душа.

Тако парохију манастира Каленића чине следећа села: Опарић (75 домова, 420 душа), Белушић (43 дома, 300 душа), Брајиновац (32 дома, 230 душа), Пуљци (39 домова, 283 душе), Волујак (40 домова, 310 душа), Надрље (вероватно, нејасно, 24 дома, 166 душа), Доброселица (9 домова, 90 душа), Боголинац (36 домова, 250 душа), Жупањевац (37 домова, 305 душа), Малишево (8 домова, 60 душа), Сибница (49 домова, 345 душа), Прњавор (23 дома, 175 душа), Превешт (42 дома, 287 душа), Калудра (43 дома, 324 душе), Горњи Дубич (16 домова, 90 душа) и Лепојевић (34 дома, 216 душа. Ова манастирска парохија има укупно 550 домова и 3831 житеља.

Манастирској парохији Јошанице припадају следећа села: Црнча (29 домова, 225 душа), Каленовац (8 домова, 68 душа), Доње Штипље (32 дома, 217 душа), Горње Штипље (19 домова, 126 душа), Прњавор (7 домова, 37 душа), Мишевић (данас Горњи и Доњи, 14 домова, 73 душе), Лозовик (22 дома, 136 душа), Белица (37 домова, 211 душа), Врба (16 домова, 120 душа), Шуљковац (53 дома, 333 душе), Ковачевац (7 домова, 35 душа), Шантаровац (37 домова, 244 душе) и Бунар (25 домова, 163 душе). Укупно, манастирска парохија Јошанице има 306 домова и 1988 душа.

НЕ ПРЕСКАКАТИ ПРОВАЛИЈУ У ДВА СКОКА

Размишљања о Лаву Николајевичу Толстоју, поводом стогодишњице од његове смрти
20. новембра 1910. године

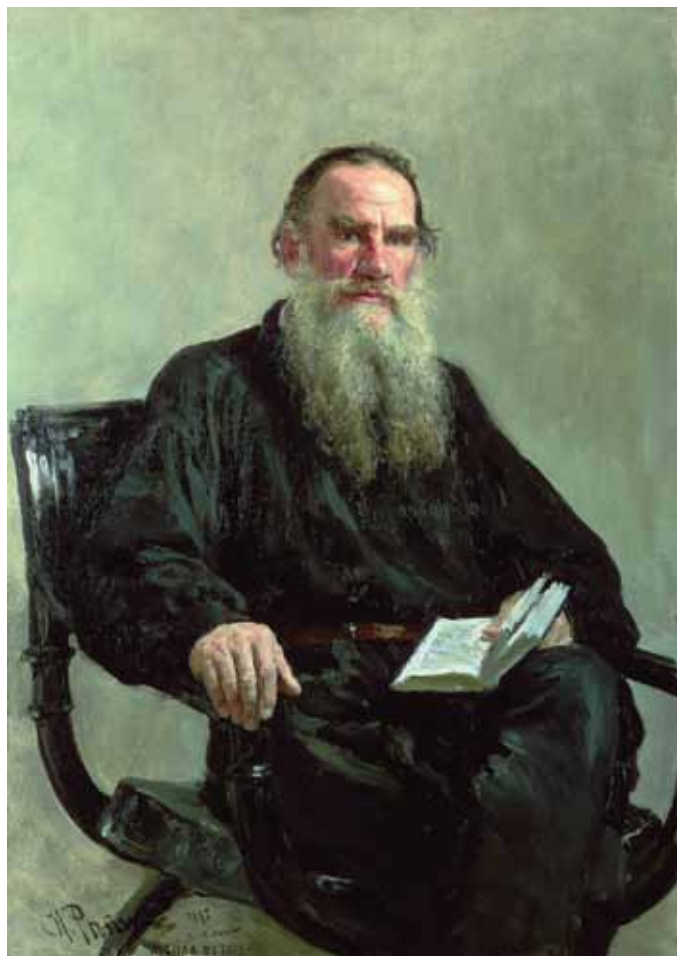
Евероватно да ниједан руски писац није изазвао толико противуречних мишљења о себи као Лав Толстој. И данас, као и пре сто година, многе православне људе мучи мисао: како се односити према њему? Одлуку Светог Синода од 20 – 23. фебруара 1901. године, у којој се каже: „Црква га не сматра својим чланом и не може га сматрати, док год се он не покаје и не обнови општење са њом“ – још нико није опозвао и вероватно и не може потпуно укинути, јер живот Лава Николајевича се прекинуо одмах после посете Оптиној пустињи, где се зауставио пред вратима скита, не одлучујући се да уђе. Као да му је Господ пружио последњу могућност покајања, а он вероватно није ни знао да је последња...

Православни читаоци, добри познаваоци Толстојевог стваралаштва, знају да горе помену-та одлука не садржи никаквих преувеличавања и извртања истине, што је надмено потврдио и сам Толстој у свом „Одговору на одлуку Синода РПЦ“ (од 4. априла 1901. године).

Међутим, стално се јавља и друго питање: а зашто је одлучен (искључен) баш Толстој? Или: зашто су одлучили само њега? Зар се Бјелински, на пример, који је умро пола века пре појаве одлуке Светог Синода, није придржавао истих погледа? Сетимо се само његовог познатог писма Гогољу. Произилази да би се, рецимо, Плеханов и Лењин могли вратити у наручје Цркве без покајања, али не и Толстој. У одговору на одлуку Синода, Толстој не крије своје чуђење тим поводом: „...скоро сви образовани људи деле такво неверје и непрестано га изражавају у разговорима, и у брошурама, и у књигама.“ Овде се Л. Толстој мало и претвара: он је добро знао да ни Бјелински ни други „образовани људи“ нису претендовали на стварање сопствене религије и нису имали такав утицај на умове широких народних маса као он. Довољно је рећи да су јефтине књижице толстојевских издања „Посредник“ ширене стотинама хиљада примерака од стране легендарних „књигоноша“, који су ишли у народ, а ови не би ишли тек тако пешке по целој земљи са књигама, да их нису куповали људи, који су иначе штедели сваку копејку.

Међутим, све ово само делимично разјашњава проблем. Ми знамо одговор на питање зашто је одлучен Толстој, али не знамо зашто су његова дела имала тако силан утицај на људске умове. Ово је главно питање!

Књижевна слава Толстоја одолела је зубу времена, за разлику од његовог млађег савременика Леонида Андрејева. Може се, коначно, предпоставити да је он постао популаран због својих прича и „сказки“ за прост народ, у последњем периоду свог стваралаштва. Међутим, тада су многи писали у народњачком

духу, а у сећању народа остао је управо Лав Толстој. Значи он је знао за нешто у народу, што други нису знали. Подозревам да је по среди дух нихилизма и анархизма, који је увек парадоксално саприсутан у руском народу са духом Православља и монархизма, што је више од свега показао страшни преврат 1917. године, када је тако рећи за један сат народ богоносац постао народ богоборац.

И до овог времена ми не умемо да довољно добро оценимо силу речи, које су изказане од овог талентованог човека. Јер подсетимо се: Толстој је био један, а насупротив њему су стајали најбољи умови Цркве, али то, рецимо, није променило општи однос према њему. Чак се ни Иван Иљин, принципијелни антитолстојевац, није решавао све до револуције, да отворено критикује учење Толстоја. Такође није се нашао ниједан православни публициста, који би „ударио“ на Толстоја његовим сопственим оружјем – сарказмом. Озбиљна полемика са Толстојем започела је тек после његовог одлучења из Цркве, а требало је да започне 25 година раније, када је оно негативно предосетио само Достојевски, критикујући у „Дневнику писца“ антипатриотски и антиславјански став Толстоја поводом наступајућег руско – турског рата, изречен у „Ани Карењиној“.

Да се не би понављале сличне грешке, узмимо за аксиом да је Толстој човек необично високе уметничке енергије. Мој осмогодишњи син ми је једно упутио „озбиљно“ питање: „Тата, а каква је поука у причи *Лав и псетанце*“? Ја, право говорећи нисам ни запамтио које је ту наравоученије и рекох му да ми преприча ту басну, која ме је верујте занела размишљањем. Можда у *Лаву и псетанцету* и нема неке нарочите поуке, очигледно је да се под лавом крије сам Толстој, а ко би у том случају био псетанце – Софија Андрејевна (*пишчева супруга – прим. прев.*) – ко ли?, али се и у збрканом препричавању сина осећала она сабраност ума и распаљеност душе страстима, који су учинили Толстоја – Толстојем.

Има православних свештеника који препоручују својој деци да проблем реше просто – то јест да га не читају. Међутим, ово може уродити плодом само код оних који су већ „преболели“ Толстоја, док друге може саблазнити по принципу „забрањени плод је слadak“. Зато као другу аксиому у погледу Толстоја предлажем следеће тврђење: чак ни прибегавајући ауторитету Цркве, немогуће је избрисати Толстоја из културе. А зашто сумњати у њен ауторитет? Навешћу само један пример, да покажем колико је тешко решив проблем „изолације Толстоја“.

Као што је познато, Савез писаца Русије представља вероватно једину стваралачку организацију, која практично потпуно дели становиште РПЦ у погледу духовних и моралних питања савремености. Но, говор о томе, како би било добро „не примећивати“ Толстоја или мање говорити о њему, не наилази на разумевање (уз ретке изузетке) у Савезу писаца Русије, чак шта више тамо је уведена и Толстојева награда, а стогодишњица смрти писца биће неизоставно обележена на пригодан начин.

Све ово неизбежно доводи до мисли да је православном читаоцу неопходно јасно разликовање позитивног од негативног у стваралаштву Толстојевом. Ни мој оглед, ни мој више него скроман духовни опит не претендују на то: ја бих само да назначим проблем, који ће временом можда решити други.

Пре свега, треба себи јасно представити да је толико оштра реакција Православне Цркве на Толстојево стваралаштво изазвана, између осталог, чињеницом да је он деловао на пољу духовних писаца, али отворено следећи супротне циљеве.

Такође, треба бити свестан тога да Толстој није био духовни писац, који је запао у јерес, већ тзв. „боготражитељ“, то јест светски писац са претензијама на духовност, који неко време (од „Рата и мира“ до „Ане Карењине“) није целим својим делом противречио учењу Православне Цркве, а затим јој је постао отворено противан.

Аутори одлуке Светог Синода (међу којима су главни Константин Победоносцев, оберпрокурор и митрополит Антоније Ватковски) својевремено, како ја предпостављам, нису изучили пажљиво раније Толстојево стваралаштво, те су сходно томе дошли до погрешне фразе у поменутој одлуци:

„Светски познати писац, Рус по рођењу, православни по веровању и васпитању својем, гроф Толстој прелешћен гордошћу својег ума, јавно се пред свима одрекавши од своје Мајке хранитељке Цркве Православне...“ итд. Изгледа да су аутори Синодске одлуке поверовали речима самог Толстоја,

којима он започиње своју „Исповест“: „Ја сам био крштен и васпитан у православној вери“, али било је довољно читати даље, да би се схватило да је Толстој одрастао у неверујућој средини – у аристократској породици са исконским масонским традицијама, у којој се сматрало потребним да се изучава катехизис и посећује црква, али истовремено да се то не узима исувише озбиљно. Ако је животни и стваралачки пут Толстоја – одпадање од Православне Цркве, та када је он, молим вас, успео да јој се прикључи, ако је према сопственом признању „од шеснаесте године престао да стаје на молитву, посећује

цркву и пости“? Можда је он дубоко и усрдно веровао у Бога у детињству? Међутим, на почетку „Исповести“, Толстој приповеда да када му је било 11 година, један дечак по имену Волођенка М., „објавио нам је откриће да Бога нема и да је све чему нас уче, пука измишљотина... Ми смо сви, сећам се, врло живнули чувши ове речи и прихватили ово као нешто врло занимљиво и могуће.“

Пажљиво читајући Толстојев дневник, уочавамо да је жељу да постане творац нове универзалне религије, он исказивао још као писац – почетник, тако да није чудно што се истим бавио и последњих 30 година свог живота. А ево шта је писао о Православљу аутор „Севастопољских прича“, 8. маја 1856. године: „...признајући тачност њиховог (словенофила – А. В.) мишљења о важности учествовања Православља у народном животу, немогуће је не признати са највише тачке гледишта његову историјску необудљивост и ругобност израза...“

Сходно томе, пред нама је потпуно другачији писац од онога каквим га представља цитирана реченица одлуке Светог Синода: дакле, не отпали од вере, већ просто онај који је дошао до њене светлости, а потом се вратио у таму.

Пошто није био класични одступник, већ сходно томе не умевши да маскира свој стварни однос према Вери, сам Толстој доста отворено живописује у својим делима слику несреће која му се догодила – и вероватно да то није учинио нико боље. Зар Толстој не говори о себи устима старца у причи „Отац Сергије“? Старац му је објаснио да је његова провала гнева потекла од тога што се он смирио, одбацивши духовне почасте, не ради Бога, већ ради своје гордости, па је он тобоже тај, коме ништа није потребно. Због тога

он није могао поднети поступак игумана. Ја сам све одбацио ради Бога, а на мене указују као на звер. „Да си одбацио славу ради Бога, ти би поднео све. Лош се у теби није стишала светска гордост. Размишљао сам о теби, чедо Сергије, и молио сам се, и ево шта ми је Бог сугерисао о теби: живи по пређашњем и покори се.“ Следи запажање да се однос аутора према свом хероју (а следствено томе и према самом себи) никако не разликује од односа старца према њему, и на крају приче отац Сергије следи завет, који је старац изразио у писму: „покори се“. Истина, овај завет није следио сам аутор. Ми ово знамо не од тумача стваралаштва Толстоја, већ од њега самог, што ће поставити критичаре у необичан положај: они морају осудити у суштини оно што је већ осудио сам Толстој, не учинивши, истина, из овога никакве идејне закључке.

Истражујући нечији живот, ми се подједнако пажљиво односимо како према његовој позитивној страни, тако и према његовој негативној страни. Негативни примери нас поучавају не мање него позитивни, само се треба правилно односити према њима, имајући, тако рећи, Јеванђеље пред унутрашњим

погледом. С једне стране се може тумачити „Отац Сергије“ као осуда институције монаштва, а са друге – све што се догодило са херојем, кнезом Касатским, било је резултат тога, што он није послушао савет старца, није могао да надвлада гордост.

Толстој је поставио пред себе и читаоце питања која су очигледно нерешива и покушао је да их разреши. Вечна питања – то нису они тешко разрешиви идејни проблеми, који се кроз одређене интервале времена појављују пред човечанством, они су тајне стварања света, познате само Ономе у Чијим су рукама времена и рокови. Коначно, није толико важно шта ће рећи о тајни стварања писац, већ је довољно и то што он може да је формулише. Веће од тога није дато људима, али је зато дато друго: да искористе приближавање Тајни за морални препород људи (разуме се и за свој такође). Ако се говори о Толстоју, онда као да је он то заправо и учинио, али...

Има тема којих када се човек додирне постаје циљ за стреле, које је сам одапео. Толстој је све измучио окривљавањем за лаж, али чим је он покушао не нешто да слаже, него просто да не каже истину (догађај са тестаментом, који је био сакривен од супруге), одмах се нашао у вртлогу оног самог одвратног материјалног живота, од кога је, по сопственим речима, бежао читавог живота. Приближавање светским тајнама је опасно, ако им се човек приближава само ради списатељског интересовања. Писци управо зато често понављају судбину својих хероја, а не због мешања виших сила. Толстој је руководио поступцима својих хероја онолико колико је сам могао да схвати ситуацију. А када би слична ситуација настала у животу, он није могао деловати другачије, јер није имао друге „фајлове“ у „програму“. Судба, фатум, састоји се у томе што писац преживљава живот својих хероја, не схватајући да их позајмљује из свог живота. Што је драматичнија судбина хероја, тим је мања могућност другачијег избора у судбини писца.

Он је тако често слао на последњи пут своје хероје, јер их је вероватно доживљавао као ћутљиву гомилу, која је стојала иза његових леђа у очекивању да им се коначно придружи. И у један не баш најсрећнији моменат, он им је рекао: „Хајдемо!“

Полет у непознато без освртања на земаљско, опасан је исто као и када би војсковођа гурао армију у напад, не бринући се о томе што су разорене комуникације и необезбеђене резерве. То је игра по принципу: куд пукло, да пукло. Толстој је пробао и пропао. Међутим, ништа слично у руској литератури више нико није поновио. Очима Толстоја, Господ нам је показао бездан, који као и сваки бездан, истовремено и плаши и мами, али нама није потребно да се плашимо, нити да скачемо у њега, јер је он провалија између прошлости и будућности. Мост преко ове провалије је живот, у чијем усмеравању нам помаже и искуство оних, који су безуспешно покушавали да је прескоче у два скока.

*из часописа „Руски дом“
превео Небојша Ћосовић*

ЛЕТОПИС МАНАСТИРА ВОЉАВЧЕ

Написао протојереј Живан Маринковић, приредио архимандрит Јован Радосављевић, Каленић 2010

сим што су физички страдали током немирних времена, црквама и манастирима Епархије шумадијске у великој мери било је уништено и сећање. Архива манастира Вољавче у Страгарима, на Руднику, делимично је сачувана тек од 1845. године, што је писцу овог летописа наметнуло нимало лак задатак, да трага по оскудној литератури и историјским изворима и да опет дође до података, за које се не може са сигурношћу рећи да су релевантни за датовање ове светиње. Наводећи као изворе *Гласник друштва српске словесности* из 1849. године и *Гласник српског ученог друштва* из 1869. године, прота Живан М. Маринковић указује на оснивачку повелу манастира Вољавче из 1050. године (која је историјски спорна), а затим и 1530. као годишну подизања манастира од стране богатог властелина из Сребрнице, Михаила Кончиновића, о чему постоји траг у *Прегледу црквених споменика кроз повесницу српског народа* др Владимира Петковића. Каснији истраживачи, попут Ђурђа Бошковића, Бранислава Вуловића, Јована Нешковића, Радивоја Љубинковића, са својим претпоставкама о изградњи манастира током XV века, отвориће просторе за нова истраживања, која су, указујући на те дилеме, индиректно иницирали и писац овог *Летописа* и његов приређивач архимандрит Јован.

После краткотрајног боравка у бањи овог манастира 1961. године, која је својевремено, од 1941. до 1944. године била на имању манастира Вољавче и која данас пропада а да манастиру није враћена, ректор призренске богословије у пензији, протојереј ставрофор Живан М. Маринковић, у знак захвалности према овој светињи и братству, које га је по сопственом сведочењу „гостољубљем много задужило“, почиње да прикупља грађу и пише о њеном постанку, монаштву, улози у историјским догађајима, невољама које је трпела у појединим периодима свог трајања, обнови.

Историјска улога коју је Вољавча имала на почетку Првог српског устанка као седиште прве владе обновљене Србије, налагала је да се још током устанка његов вожд Карађорђе Петровић постара да „по угледу на славне владаре и великане нашег народа у прошлости овековечи своје име једним здањем

у манастиру Вољавчи. О томе је до прошлог рата постојао документ, у коме је писало: '1812, лето маја 21, мојим иждивенијем с помошчију Божијеју започех пограђивати келију у манастиру Вољавчи са западне стране за спомен свои потомака, то јест моим синовима Алексији, Александру, и супруги мојој Јелени и шчерем Сави, Сари, Полексии, Стаменки за вечни спомен мое фамилије. И то глагољу словом и делом. И того времени дадо јеромонаху Теодосију игуману тога манастира 100 дуката, да сече јапију и да жеже вар (пече креч). И друго шчо се да

трошка да буде на мои рачун и мое фамилије горе именовате.

Ја Георгије Петровић сербски вожд с моим печатом потврђујем за болшее верованне.“

Као коментар ове даровнице, приређивач *Летописа* Живан Маринковић, додаје да келија подразумева конак који није сачуван, односно не зна се да ли је, због пропасти устанка, и подигнут.

Из Маринковићевог *Летописа* издвајам и његово указивање на рукописни минеј за фебруар који се налазио у манастиру, а писан је „подвигом кир игумана Макарија с братијом, у храму Ваведења пресвете Богородице, манастиру Равна Река, Свете Тројице“. Један од преписивача (други по реду) из 1598. године био

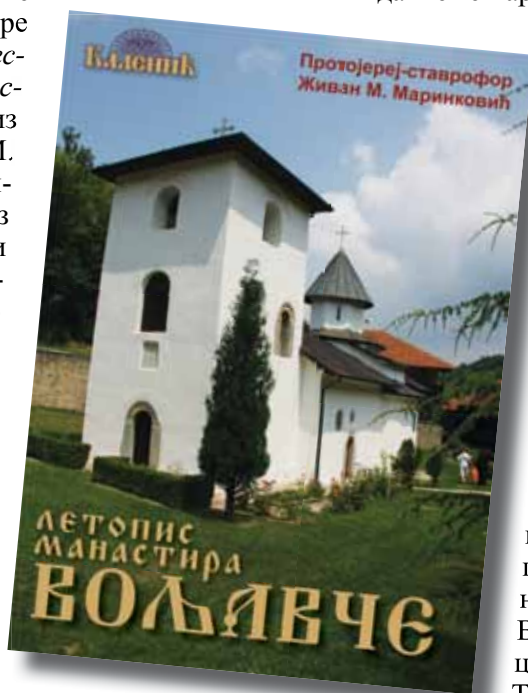
је и „смернии чрнац Дионисије (име тајном буквицом записано) точију именованом иноческим обложени и делиже никакоже“.

Драгоценост овог *Летописа* је и списак манастирских старешина и монаха до којих је приређивач дошао. Имена осамдесет монаха заиста су од великог значаја, имајући у виду у колико лошем стању се налазе наши манастирски и црквени поменици, односно нашу склоност да заслужне претходнике заборављамо.

Оскудне податке из различитих извора, аутор својеврсне хронике манастира Вољавче, прота Живан М. Маринковић, објединио је на једном месту, а његов рукопис је за штампање приредио архимандрит Јован Радосављевић.

Тако је јавност добила вредну књигу о овој светињи, која је у прошлости Србије, као седиште Правитељствујушчег совјета српског – прве Карађорђевог владе, била и важно историјско и уставничко место.

Р. К.

Нова издања

ПОКАЈНИ КАНОН ЛЕСТВИЦЕ КАО ЖАНР СРЕДЊОВЕКОВНЕ БОГОСЛУЖБЕНЕ КЊИЖЕВНОСТИ

У раду „Покајни канон Лествице у старом српском преводу“ (Зборник Филозофског факултета XII-1 – „Споменица Георгија Острогорског“, Београд 1974), Димитрије Богдановић, уз анализу два српска превода у хиландарским рукописима, даје и важне напомене о жанру Покајног канона у византијској црквеној (монашкој) књижевности. Из ове расправе преносимо делове који, и уз изостављање научног апарата и оригиналних грчких натписа, могу читаоцима предочити да Покајни канон представља „књижевно дело од веће уметничке вредности“

а грчким текстом канона, састављеног на тему петог слова *Лествице* Јована Лествичника, упознао нас је Ц. Р. Мартин 1955. године пишући о илуминираним рукописима овог значајног дела византијске књижевности (J. R. Martin, *The Illustration of the Heavenly Ladder of John Climacus*, Princeton 1954). У грчком рукопису Ватиканске библиотеке Vat. gr. 1754 из XII-XIII века, следећи једно раније упозорење, Мартин открива један занимљив текст, богато илустрован, под насловом *Канон покајни, који садржи повест о светим осуђеницима из Лествице, са акростихом „Стварнога плача и покајања узор“*. То је канон, по структури свога жанра, образован у поетском смислу у првој половини и средином VIII века. Састоји се од девет песама (ода) – без друге песме, са ирмосима из канона Јована Дамаскина, Козме Химнографа и других, и са тропарима грађеним по силабичкој версификацији, у различитој стопи али не и без ове. Свака песма има по четири тропара, од којих је последњи богородичан. Канон је чврсто повезан акростихом, који има 32 слова, а наведен је у наслову. Акростих омогућује да се утврде евентуалне грешке преписивача или репаратора рукописа те да се васпостави оригинални редослед тропара. Читав је канон у осмом гласу. Канон је илустрован. Уз сваки тропар сликана је минијатура, а уз минијатуру – заправо изнад ње а испод тропара – налази се и прозни текст, натпис у коме се сцене минијатуре описују речима парафразирањем по тексту петог слова *Лествице*. То слово, у Лествичниковом делу најчешће под насловом: *О брижљивом и стварном покајању, о животу светих осуђеника и о тамници*, говори о покајницима једног александријског манастира, описујући веома сликовито њихово душевно стање, расположење и необично покајничко расположење.

Рукописна је традиција Покајног канона, међутим, веома сиромашна. За разлику од саме *Лествице*, која броји преко осамдесет грчких рукописа, познато је за сада само осам грчких рукописа који садрже Покајни канон. (...)

Време настанка овог канона није могућно савим тачно утврдити, али се свакако мора искључити раздобље пре коначног обликовања овог жанра у првој половини VIII века, односно пре оних типских Дамаскинових и других канона из којих су узети ирмоси или мотиви за богородичне. Најстарији грчки рукопис, с друге стране, датиран је другом половином XI века, што значи да би постанак канона требало тражити нешто пре тог времена. Примећено

је већ да се Покајни канон стилистички не издваја толико од других творевина овог жанра да би могао бити тачније датиран по том мерилу. Упоредно изучавање илуминације и текста овде ће ипак ограничити могућно време постанка Покајног канона у прву половину XI века.

Колико нам је познато, у литератури нема података о постојању неког словенског превода овог канона, мада се могло предпоставити да је и овај химнографски текст византијске богослужбене књижевности морао скренути на себе пажњу словенских писара и преводилаца, утолико пре што је тематски везан за веома популарну *Лествицу*. Истина, ми нисмо могли установити где се налази место Покајног канона *Лествице* у литургијском циклусу византијске Цркве, када се он певао или читао, ком је богослужбеном чину био намењен. Тврди се да је покајни канон могао бити певан само у монашким заједницама, те да је његова функција била подстицајна у покајничком смислу, али нам то није могао бити довољан путоказ.

У атинском рукопису Athen. Bibl. Nat. gr. 1395 налази се Покајни канон уз један правни корпус (Властарева *Синтагма*), а у свим осталим преписима за које знамо – уз *Лествицу*. Уз словенске *Лествице* није се нашао. Стога није било извесно у којим се књигама једна претпостављена словенска верзија овог канона уопште има тражити.

Систематски преглед рукописне збирке манастира Хиландара на Светој Гори открио је, међутим, два српска преписа словенског превода. Радећи на припреми Каталога ћирилских рукописа манастира Хиландара у јесен 1970. године нашли смо овај текст у словенским рукописима Chil. slav. 87 из 1408. и Chil. slav. 356 из XVI века. Тај налаз даје наде да ће се исти текст наћи и у другим словенским рукописима сличне врсте: у зборницима канона и акатиста, у псалтирима с последовањем и разним молитвеницима, намењеним претежно за келиотску, а мање за храмовну литургијску употребу. Ни један ни други препис, на жалост, није илустрован, а нема никаквог трага ни да је неки од њихових словенских предложака имао каквих минијатура.

(...)

Покајни канон није проучен са књижевно-историјског становишта. Испитиване су минијатуре које прате овај химнографски текст. Утврђена је одређена веза између натписних текстова минијатура и текста *Лествице*, али се даље није ишло. Међутим,

појава овог канона је у извесном смислу изузетна. То је не само химнографски текст инспирисан одређеном прозом него и текст који је у уској повезаности са илустрацијом и прозним објашњењем слике (натписом) чини својеврсну „драматизацију“ једног контемплативног дела. Нама се чини да би књижевна анализа ових текстова у њиховом међусобном односу (канон – натписни текст – *Лествица*) могла нешто допринети и разјашњењу питања о времену и околностима постанка Покајног канона.

(...)

Канон и минијатура са својим схолијама у виду натписа чине, дакле, једну поетску целину. Та целина је и ликовно изражена у поменутиим грчким преписима: сваки тропар има посебну страницу; у врху странице исписан је тропар, испод њега – натписни текст, а у доњој половини стране је минијатура. Све је у извесним случајевима и уоквирено посебним орнаментом. Песму тропара, његову песничку садржину и поруку, ликовно изражава минијатура, али је у књижевном смислу тумачи – натпис, натписна схолија. Сва три ова дела су повезана и јединствена по теми, речнику и стилу. Пред нама се тако развија једна јединствена драма покајања и вечног спаса. Та драма има своје јунаке, своја „дејствујућа лица“: на једној страни су то – монаси, покајници, на другој страни – Христос, а Богородица између њих као посредница и помоћница. Текст је функционалан управо са сликом: јунаци ове драме, насликани у минијатури, казују свој текст у облику тропара, везу објашњава натпис. Поједини тропари су, дакле, функционални и у смислу драмске улоге. Видели смо то на примеру Богородице и богородичиних тропара (у изостављеном делу Богдановићеве расправе, примедба приређивача), али је тако и са осталим тропарима: једне изговара Богородица, друге – хор монаха. Тропари су подељени и распоређени као улоге у драми.

У томе је елеменат „драматизације“ текста Јована Лествичника. Можемо сасвим лепо замислити чак и сценско извођење ове „драме“ попут средњовековних мистеријских игара. Постоји и неко драмско јединство у развоју основне теме канона: први тропар објављује тему – обраћање, следећи тропари воде читаоца кроз унутрашњу, психолошку драму тог обраћања; климакс је достигнут у осмој песми, где се питања сустижу око самртничког одра, у суочењу с крајем. И тада долази разрешење: најпре Богородица, а потом, у деветој песми, Христос, објављују светим осуђеницима благовест вечног спаса. Осуђеници хрле у рај, врата вечног живота су за њих широм отворена, обраћење је у потпуности извршено.

Управо због таквог уметничког јединства канона и илустрације претпостављамо да су и канон и циклус минијатура и натписни текст настали истовремено, као плод једне јединствене инспирације. То значи, ако усвојимо Мартиново датирање минијатура, да је

и Покајни канон са натписним текстовима настао у првој половини XI века.

У језичком и стилском погледу песнички текст канона је потпуно усклађен са прозним оригиналом *Лествице*. Атмосфера покајничке тамнице, на граници између очајања и наде, тако карактеристична за Лествичниково причање о „светим осуђеницима“, овде је аутентична. Осуђеници исповедају тугу, недоумица је и овде присутна, међусобно подстицање на подвиг и садејство у аскетским напорима исто тако. Сваки је тропар на неки начин варијација исте теме: грехом је изгубљено блаженство, подвигом га треба вратити. Свест о греху, осећање грешности доминира расположењем канона. Међутим, канон има своју сопствену „лествицу“, свој „узор спасења“. Он почиње плачем због изгубљене радости, а завршава се тријумфалном Богородичином химном захвалности за „слатко пребивање у рају“, којег су покајници удостојени. Покајници су се нашли у тамници, која је не само стварно место њиховог пребивања, место издржавања казне, него и симбол њихове окованости страстима и грехом. Но радост коју су изгубили поробљени страстима вратиће се кроз плач покајања и скрушености. То је онај исти „плач који радост ствара“, коме Јован Лествичник посвећује посебно, седмо слово *Лествице*. Тај „плач“ је и тема акростиха овога Покајног канона: *Стварнога плача и покајања узор*. То није само проливање суза, плакање, већ дубоко покајничко расположење, покајничка туга која се доживљава у дубини душе и не мора се увек испољити сузама. Између канона и *Лествице* постоји, дакле, истоветност мотива, коју акростих канона „носи“ као своју основну уметничку поруку. И ако се плач у *Лествици* претвара у своју супротност – у радост, то исто дешава се и у Покајном канону, сада протегнуто на читаву његову литерарну структуру од почетка до краја. Стилска сродност, а у приметној мери и подударност мотива и израза, сасвим је јасна.

Покајни канон, са својим натписним текстовима, представља књижевно дело од веће уметничке вредности. То је значајан домет византијског песništва XI века, века који је у византијској култури обележен противречним појавама. То је век једног Михаила Псела, али и разноврсних химнографских компилација неједнаке вредности (Василијев минологион, Петров синаксар, Сирмундов синаксар). Упоредо с тим, мистична књижевност у обновљеним синајским предањима доживљава препород са делима Симеона Новог Теолога и његовог ученика Никите Ститата. Ту значајну улогу одиграва и *Лествица*. У новим монашким средиштима један стари, по својој теорији и пракси заправо исихастички мистицизам, добија нове подстицаје и даје нова остварења на плану литературе и уметности. Наша даља истраживања ће свакако морати да покажу какво место заузима Покајни канон у овим духовним и књижевним збивањима византијског XI века.

УСТАВИ КНЕЖЕВИНЕ И КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У НАРОДНОМ МУЗЕЈУ У КРАГУЈЕВЦУ

Поводом обележавања националног празника, Дана државности Србије, Гордана Чомић, потпредседница Народне скупштине, отворила је у крагујевачком Народном музеју репрезентативну изложбу „Устави Кнежевине и Краљевине Србије“. Захваљујући Архиву Србије који је ову изложбу приредио у Крагујевцу, граду где је донет први устав модерне Србије, Сретењски устав, 1835. године, посетиоци су имали прилику да погледају и осталих пет устава Кнежевине и Краљевине Србије који су донети у периоду од 1835 – 1903. године; „турски устав“ Хатишериф из 1838. године, „намеснички устав“ из 1869, устави Краљевине Србије из 1888, 1901 и 1903. године.

У Сретењском уставу стајала је реченица: „Добродошли у земљу где је одлучено да сваки роб који ступи на њено тло постаје слободан.“ Што се мене тиче, то је најлепша реченица коју може имати било који закон, које доноси било које друштво, у било којој земљи. Она у себи садржи и обавезу да за сваку слободу коју желимо да имамо морамо да се изборимо и да сваку слободу коју имамо знамо да ценимо и да је дарујемо онима који сами себе још увек називају робовима – истакла је Гордана Чомић отварајући изложбу у Народном музеју.

Честитајући грађанима Крагујевца, Шумадије и Србије национални празник Сретења – Дан државности Србије, градоначелник крагујевца, Верољуб Стевановић подсетио је да се поводом 176. годишњице усвајања Сретењског устава, ми, данас, у његовом завичају подсећамо дугог пута који је требало превалити да бисмо се вратили себи, свом идентитету и својим коренима.

Устави који су данас изложени овде, међу којима су неки били израз демократских полета наших државника, неки су нам наметнути вољом других, неки су израз тешких компромиса владајуће елите, али сви сведоче о напорима да се напредује – истакла је градоначелник Стевановић.

Поставка „Устави Кнежевине и Краљевине Србије“ изложена је до 22. фебруара у Народном музеју.

Преузето са сајта града Крагујевца

КОНЦЕРТ РУСКЕ ДРЕВНЕ МУЗИКЕ У ЕПАРХИЈСКОМ ЦЕНТРУ У КРАГУЈЕВЦУ

У четвртак 10. фебруара Епархијски центар Саборне цркве у Крагујевцу био је место збивања једног неубичајеног музичко-духовног догађаја у оквиру кога се крагујевачка публика сусрела на интерактиван начин са руском древном музиком. По благослову Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована гост братства Саборне цркве био је Јегор Стрелњиков, један од најбољих интерпретатора древног музичког предања које открива саме корене руског идентитета. Он је академски образован музичар и извођач руских народних духовних песама и балада уз пратњу традиционалних жичаних инструмената: гусле (подсећа на цитру) и каљоснују лиру (налик на харди гарди).

Рођен је у Украјини 1964. године. По сопственим речима, желео је да студира гитару у Санкт Петербургу, али га је стицај околности одвео у Велики Новгород. Тамо је отишао као туриста и случајно чуо ансамбл руских гуслара. Био је очаран. Наредне године посветио је изучавању тог древног инструмента у школама Новгорода и Пскова. Пет година је похађао мастерклас у Москви код чувеног Димитрија Локшина, најбољег руског гуслара. Временом открива невероватно инспиративну и изузетно богату ризницу старог руског народног стваралаштва израженог у епским и духовним песмама, те се опредељује да оне буду окосница његовог репертоара.

Јегор Стрелњиков је и професионални црквени звонар. Своја музичка умећа са звонима, извесно време је изводио у московском Свето-Даниловском манастиру (резиденцији руског Патријарха) и у Кремљу, где је звонио на звонику Ивана Великог. Осим наведеног, бави се и црквеним певањем, нарочито унисоним, мада му ни хорско није страно. Са неколицином својих ученика гуслара, оформио је ансамбл Жива вода (Живая вода), а објавио је и неколико албума са Митјом Кузњецовим, такође

врсним интерпретатором древне руске вокално-инструменталне музике. Неки од Јегорових ученика, основали су сопствени ансамбл под називом Ладони. Међу његовим ученицима има и православних свештеника који су осим доброг музицирања, савладали и вештину прављења гусала. Учествовао је на многим фестивалима духовне и традиционалне музике. Сарађује са фолклорним и православним музичким групама, којима се допада његов репертоар. Путује широм Русије и обучава децу школског узраста свирању гусала. Тако на Уралу у Оренбургу има своју малу, повремено активну, школу. Учесник је, небројено много пута, добротворних концерата у болницама, затворима, старачким домовима, институцијама за незбринуту децу и хуманитарним центрима. Пре шест година први пут је боравио у Србији и после посете Косову и Метохији одржао је, на иницијативу православне Црквене општине Футог, у КИЦ Младост у Футогу, добротворни концерт „Руси за децу Косова“.

Концерт у Крагујевцу представља део његових активности, у оквиру посете Србији, које имају за циљ да упознају нашу музичку публику са древном руском музиком. Велика жеља Јегора Стрелњикова је да се упозна са српском традиционалном музиком, као и извесним музичарима који трагају за истим флуидом у нашем музичком предању, те да кроз упознавање с њима дође до размене посета; до дубљег повезивања и истраживачког рада, који може допринети обостраном култивисању и оплемењивању.

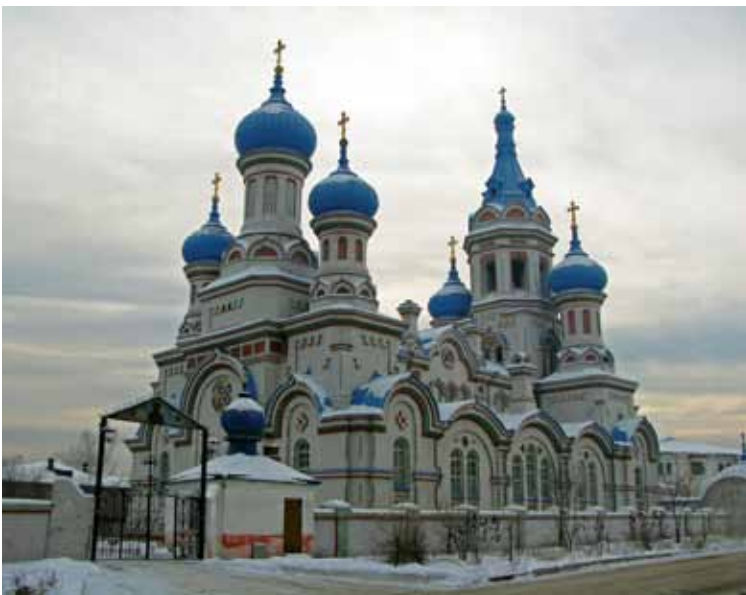
Потврду том циљу дала је и крагујевачка публика показујући велику радост и задовољство због сусрета за једном новом и освежујућом музичком традицијом. Она је то исказивала не само бурним аплаузима након сваке нумере, већ и певањем руских и једне српске песме заједно са извођачем.

Зоран Врбашки, јереј

О УНУТРАШЊИМ ПРЕПРЕКАМА НА ПУТУ КА ЈЕВАНЂЕЉУ

Као друга препрека на путу ка Јеванђељу јавља се неумерена заокупљеност сопственом личношћу. Нема ничег духовно погубнијег, него чинити себе, свесно или несвесно, средиштем свог живота. Када човек самог себе чини центром свог живота, својим кумиром, он никада не достиже оно шта тражи, то јест истинску срећу. Њега свада гризе незадовољство и туга. Заспите га милионима и милијардама, дајте му могућност неограниченог увесељавања и наслађивања, светску познатост и славу, и он ће

после кратког усхићења осетити неутољиву празнину живота. И он ће се осећати несрећним све док се не одрешити од самог себе. Без тога, ма какве себи постављао циљеве, он ће бити задовољан само у моменту њиховог достизања. Достигнути циљ порађа досаду и незадовољство, а на крају крајева, како то сведочи упечатљиво пример древних Римљана, а и савремени нама примери, развија се неодољива одвратност према животу, која је кадра да одведе и до самоубиства.

Да би човек био истински срећан не треба да поставља циљ свог живота *у себи самом*. И што је значајнији, што је важнији тај предмет који постављамо за циљ свог живота, што му се потпуније предајемо, што више заборављамо ради њега на себе саме, тим више ми бивамо радоснији и срећнији. Срећан човек се несебично предаје вољеном раду – физичком или умном. Срећан научник, потпуно је заокупљен својим научним истраживањима, попут Архимеда погруженог у своје цртеже или Ксенофонта, који је свој живот посветио изучавању звезда, или Спинозе, заокупљеног својим религиозно-филозофским размишљањима. Срећна мајка свецело живи животом своје деце, браћа и сестре својом узајамном љубављу, пријатељи својим искреним и чистим пријатељством.

Највећа срећа, пуноћа среће по хришћанском учењу састоји се у несебичној, свецелој љубави према Богу и ближњему, не према апстрактном човечанству, већ према човеку из наше околине, са свим његовим недостацима и слабостима. Сав земаљски живот Исуса Христа и читаво Његово учење, нарочито Његова проповед на Гори и Његова опроштајна беседа, Његова страдања и смрт – показују се као пример и остварење закона љубави.

И *све спасење душе наше*, које се неправилно назива светим егоизмом, састоји се у томе да „одбацимо себе“ и узевши крст свој „следимо за Христом“. Само тада одвалиће се од човекове душе тешки камен унутрашњег незадовољства и у његовој души ће постати топло, лако и весело. Човек који воли никад се не умара од своје љубави. И ма колико време пролазило, њему се чини да његова љубав тек започиње. Хришћанину не прети опасност да ће се његова љубав једном показати достигнутом и исцрпљеном, зато што се његов идеал не састоји у спољашњим достигнућима, већ у унутарњем расту љубави ка Богу и ближњем, расту коме не може бити краја.

Из реченог је јасно колико је погрешно мишљење оних који тврде да хришћанство тобоже чини човека и земљу центром васељене. Хришћанство не може да сматра човека центром васељене, таквим центром за њега се јавља само Творац Васељене, Бог; а човек је само створ Божији који је дужан да познаје и воли свог Саздатеља и да Му служи. Тежиште светског живота хришћанство не види у човеку, већ у Богу. И није хришћанство прогласило човека центром васељене, већ онај савремени поглед на свет, које не види у свету Биће више од човека и који је учинио човека и његов разум предметом свог поклоњења, то јест обоготворило га. Позната фраза (Максима Горког): „Човек – како то гордо звучи“, има неки смисао само утолико уколико видимо у човеку образ Божији; а ако се примени на човека одвојеног од Бога и лишеног бесмртности, она звучи жалосно и бесмислено, зато што је свима добро позната ништавност и немоћ човека, данас живог, а сутра одуваног са лица земље попут зрнца песка или мехура од сапунице. Само у јединству са Богом и у бесмртности је снага и слава човека, али никако не у њему самом, у његовој издвојености.

Све речено у овоме делу може се укратко изразити следећим речима: *За правилан приступ Јеванђељу треба се ослободити од навике да себе сматрамо средиштем и циљем живота, треба се смирити и преклонити пред Богом, који је највише и једино средиште и циљ живота свега постојећег.*

са руског превео Небојша Ћосовић

РАЗГОВОР СА ПРОТОМ МИЛОШЕМ ВУКОЈЕВИЋЕМ

Разговарамо за Каленић, часопис Епархије шумадијске, са високопречасним протојерејем-ставрофором Милошем Вукојевићем, пензионисаним архијерејским намесником бељаничким и парохом конатичким

Прота Милош Вукојевић је рођен у Ваљевској Каменици 1939. године; завршио је Богословију Светих Кирила и Методија у Призрену. После одслуженог војног рока, благословом блаженопочившег епископа шумадијског Валеријана, ступио је у брак са Миладинком, рођ. Ђурђевић. У чин ђакона и презвитера рукоположио га је епископ Валеријан 1961. године. Био је парох конатички од 1980. до 2001. године, када је после 40 година активне свештеничке службе пензионисан. Од 2001. године, као пензионисани парох опслуживао је парохију конатичку и обављао дужност архијерејског намесника бељаничког до 2008. године, када је одлуком епископа шумадијског Г. Јована разрешен парохијске и намесничке дужности.

После смрти супруге 25. јуна 2009. године, здравствено стање прота Милоша је отежано, тако да га данас налазимо у Дому за старије особе „Луг“ у Ковачевцу код Младеновца, где и водимо разговор.

Оче прото, од када сте корисник Дома за стара лица „Луг“ и како сте се одлучили за ову установу?

Овде сам већ пуних девет месеци, Богу хвала и хвала благочестивом дому Предрага Чокића, кога познајем још од 1978. године као великог обновитеља светиња Шумадијске епархије и утемељивача Храма Светог Саве на Врачару, на чији предлог сам дошао у ову установу, која се, поред медицинске, бави и харијативном делатношћу.

Иначе, дом (два већа објекта) налази се на изванредном месту, на брежуљку села Ковачевца, у пријатном амбијенту, пуном зеленила, и све блиста од чистоће! До њега се лако долази из Младеновца (3 км), постоје дивне стазе за ходање, клупе за одмор. Услуга је брза, тачна и квалитетна, посебно лекарска и физиотерапеутска. На сваком кораку се осећа домаћинска атмосфера, ведрина на лицу медицинског особља, спремност на помоћ сваке врсте... Уз то су и могућности за дружење нас корисника дома на завидном нивоу, што чини да нам је некако лакше бити далеко од својих најближих, који су, као што је мој случај, у далеком свету.

Реците нам како је сада испуњено Ваше време?

Јутарњим молитвама започињем свој дан, затим следи лекарска визита, доручак, физиотерапеутске вежбе, док слободно време до ручка проводим у читању књига и разноврсне штампе. Често ме посећују колеге свештеници и доносе ми Православље, Каленић, Православни мисионар, које редовно читам почев од њихових првих бројева. Време после ручка проводим у одмору. Пред вече долазе ми родбина и пријатељи у посет, да бих дан завршио вечерњом молитвом.

Ове године је свечано прослављен и празник Светог Саве. Која је била Ваша улога у организовању ове прославе?

Празник Светог Саве обележили смо веома лепо и свечано. Надлежни свештеник из села Ковачевца, Милорад Вуловић обавио је чин благосиљања кољива и резања славског колача. Уследила је Светосавска академија извођењем химне Светом Сави; тропар сам отпевао ја, а остали укућани су рецитовали пригодне песме.

Како се одвија духовни живот других корисника ове установе?

Духовни живот је веома изражен, јер су људи жедни и гладни Бога, Божје речи, тако да од мене често траже савете, поуку и утеху. Више пута месечно долази свештеник да исповеди и причести житеље овог дома. Жеља свих нас је да се сагради капела и да се за празнике служи Света Литургија.

Зашто свима препоручујете да „треће доба“ проведу у овој установи?

Вођен личним примером, због потребне медицинске неге и комплетног медицинског надзора лекара, физиотерапеута и радног терапеута, као и медицинских сестара, које води др Владан Чокић, оснивач овога Дома за старије особе, све у жељи да се сви боље осећамо и лакше подносимо тегобе старости.

Шта Вам, оче прото, недостаје у дому?

Често мислим на свој родни крај, а размишљам и о свом детињству, другарима из богословије, о својој супрузи која је била стуб куће и моја десна и лева рука у парохији. Недостају ми Драган и Драгана, моја деца који су данас одрасли људи и имају своје породице. У мислима ми је храм Светог апостола Томе у Конатицама, где сам са својим парохијанима провео најлепше дане свога живота, а уз то бих се толико радовао кад бих оздравио и када бих поново могао служити Свету Литургију.

Радомир Ракић, протођакон

ИЗ ТМИНЕ ПОЈАЊЕ

(Текст речитативне кантате Љубице Марић)

лови пловче,
пиши грешни попе Петре.
О колико туге беше по земљи
за кнеза Лазара доба.
Ао, ао, беде у то време роду хришћанскоме
да се живи крише у земљи тих дана.

Господе Владико,
Творче неба и земље који сазда човека,
помилуј ме грешнога.
Земљо зинувша,
прими тело као своје.

Почин'те руке од дела,
а очи, од суза,
име, од мисли.
И прости и знај за љубав,
грубо писах,
јер бејаш много старостан.
Док ово писах, певаху вуге и славуји
и свакакве птице с кукавицама.

Пише Јован ове речи –
који уме, да их чита,
ко не уме, да се чуди.
Прогневи се Господ,
лета трисушта триста седамдесет и једног.
Неба бејаше, а земље не бејаше.
... И где да се сакријемо
или одбегнемо?
Земља и небо,
сунце и месец, звезде и мора,
реке и бездани
вапију на ме...
Шта ће бити на небесима знамење
и на земљи туга народима!
Ох, уздаха срца мојега
заклопите се очи.

Дело је засновано на записима које су српски средњовековни монаси оставили на маргинама књига које су преписивали или читали. Ове текстове је Љубица Марић пронашла у збирци *Из тмине појање* (1962) историчара књижевности Ђорђа Трифуновића. Осетљива на лепоту песничког израза уопште, овде посебно на несвесно поетске записе о страдању народа, али и о судбини појединца, у првом лицу, она од кратких записа различитих аутора гради драмску целину коју организује троделно. Док су спољни делови сведочанства о несрећама и беди целог народа, средњи је интимнијег карактера, са опсервацијама о сопственом замору од преписивања и певању птица које улапшава манастирску тишину.

Дело је први пут изведено 6. марта 1985. године у Студентском културном центру у Београду. Извођачи су били Олга Милошевић (сопран) и Александар Коларевић (клавир).

Композиторка Љубица Марић (Крагујевац 1909 – Београд 2003) је без сумње успела да оствари оно чему је тежила – уметнички убедљиво сведочење о свом времену, о времену загледаном у будућност, које не жели да изгуби духовну укорененост у културној баштини. Била је свесна да њена дела из зрелог периода не припадају авангарди свог времена и била је у праву када је, пишући о *Византијском концерту* (у програму за премијерно извођење дела), изразила став да њена дела нису ни „изван времена – оног јединственог, у коме сваког тренутка у некој далекој или врло блиској тачци, Прошлост и Будућност, додирујући се стварају онај у исти мах најстварнији и најварљивији део Времена који називамо Садашњост“.

Према каталогу изложбе
у Гарији САНУ 2009. године
поводом сто година од рођења Љубице Марић,
аутор каталога Мелита Милин

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДНЈСКОЈ

Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. фебруара до 31. марта 2011. године:

Осветити:

Крст за храм Вазнесења Господњег у Араповцу, Архиепископско намесништво колубарско-посавско, 27. фебруара 2011. године.

Одликовати:

Архиепископском грамомат признања:

Бранка Костића из Београда.

Поставити:

Јереја Небојшу Младеновића, привременог парохе Четврте парохије при храму Светих апостола Петра и Павла у Јагодини, на дужност архиепископског намесника беличког;

Јеромонаха Серафима (Тошића), сабрата манастира Светог архангела Гаврила – Пиносве, за настојатеља поменутог манастира.

Разреши:

Протереја ставрофора Радослава Станковића, пензионисаног пароха Прве парохије при храму Светих апостола Петра и Павла у Јагодини, даље дужности архиепископског намесника беличког.

Ставити под забрану свеиштенослужења:

Протонамесника Илију Јокића, привременог пароха цветојевачко-јовановачког из Цветојевца, због одсуства покајања за почињене преступе нарушавања црквеног поретка, невршења законитих наредби претпостављених црквених власти, фалсификовања и утаје, са 4. фебруаром 2011. године, до окончања црквеносудског поступка.

Упокојила се у Господу:

Преподобна схимонахиња Јустина (Димитријевић), сестра Петропавловске обитељи манастира Ралетинца.

СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДНЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. фебруара до 31. марта 2011. године

ФЕБРУАР 2011. године:

1. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио опело на Топчидерском гробљу у Београду упокојеном Чеди Станковићу.

2. фебруар 2011:

Служио Литургију у Светониколајевском манастиру Јошаници поводом имендана игумана Јефтимија, којег је током Литургије произвео у чин архимандрита;
Посетио у крагујевачкој болници оболелог брата Милију.

3. фебруар 2011:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији.

4. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад у епархијској канцеларији.

5. фебруар 2011:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији.

6. фебруар 2011:

Служио Литургију у Светониколајевском манастиру Драчи.

7. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог Григорија Богослова у Грошници и поводом храмовне славе пререзао славски колач.

8. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио архимандрита Алексеја, настојатеља манастира Светог Луке у Бошњанима, групу чиновника Српске патријаршије и Ирину Бабић, вероучитеља.

9. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио Његово преосвештенство Господина др Иринеја, епископа бачког и Његово преосвештенство Господина др Порфирија, епископа јегарског.

10. фебруар 2011:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио Господина Јована, архиепископа охридског и митрополита скопског.

11. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Виноградима;
Рад у Епархијској канцеларији.

12. фебруар – Света Три јерарха:

Служио Литургију у храму Света Три јерарха у Тополи и поводом храмовне славе пререзао славски колач;
Примио Његову светост Господина Иринеја, патријарха српског.

13. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Смедеревској Паланци;
Посетио, као администратор Крушевачке епархије, град Крушевац; у храму Светог великомученика Гергија служена доксологија поводом посете администратора епархије; одржао састанак са градоначелником Крушевца и свештенством, основао црквена тела Крушевачке епархије, Црквени суд, Епархијски савет и Епархијски управни одбор.

14. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;
Учествовао у прослављању Дана државности и Дана војске Републике Србије;
Служио на Варошком гробљу у Крагујевцу помен болничарки Елизабети Рос, припадници савезничке мисије током Првог светског рата;
Присуствовао отварању изложбе српских устава у Народном музеју у Крагујевцу;
Посетио свештеника Александра Бороту поводом крсне славе;
Служио бденије у крагујевачкој Саборној цркви;
Посетио свештеника Милана Бороту поводом храмовне славе.

15. фебруар 2011 – Срећење:

Служио Литургију у Вазнесенском храму у Орашцу и помен у Марићевића јарузи учесницима Првог српског устанка;
Служио помен у задужбинској цркви на Опленцу Карађорђу Петровићу;
Примио Ирену Бабић, вероучитеља.

16. фебруар 2011:

Служио у манастиру Мрзеници (Крушевачка епархија) Литургију и четрдесетодневни парастос игиманији овог манастира Екатерини;
Рад у Епархијској канцеларији.

17. фебруар 2011:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Одржао више састанака у Патријаршији у Београду;
Примио Ненада Михаиловића, свештеника из Атине.

18. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Примио делегацију из Крушевачке епархије.

19. фебруар 2011:

Служио Литургију у манастиру Ралетинцу и опело схигуманији Јустини;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

20. фебруар 2011:

Служио у Успенском храму у Младеновцу Литургију током које је крстио малог Метеју, сина младеновачког свештеника Ненада Марковића;
Посетио Благовештенску цркву у Рајковцу ради надгледања радова на изради црквеног живописа.

21. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;
Рад у Епархијској канцеларији;
Учествовао на предавању професора др Драгана Милина у Духовном центру крагујевачке Саборне цркве о васпитању деце.

22. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Осветио живопис и звона нове цркве Свих Светих манастира у Бошњанима;
Председавао састанку свештенства Крушевачке епархије у храму Светог Ђорђа у Крушевцу;
Присуствовао у манастиру Наупари потписивању решења којим је овом манастиру враћено 1478 хектара земље и шума.

23. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији.

24. фебруар 2011:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Председавао седници Епархијског савета Шумадијске епархије;
Рад у Епархијској канцеларији.

25. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад у Епархијској канцеларији.

26. фебруар 2011:

Служио Литургију у манастиру Студеници, по благослову Господина Хрисостома, епископа жичког.

27. фебруар 2011:

Служио Литургију у храму Светог Ђорђа у Крушевцу;
Осветио у селу Араповцу крст за нову Вазнесенску цркву.

28. фебруар 2011:

Служио у храму Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром Литургију током које је крстио малог Михаила Аранђеловића.

МАРТ 2011. године:

1. март 2011:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Рад у Епархијској канцеларији;
Посетио манастир Грнчарицу ради надгледања радова на живопису манастирске капеле Светог Георгија.

2. март 2011:

Служио Литургију у храму Светог Теодора Тирона у Великим Пчелицама и поводом храмовне славе пререзао славски колач;
Примио чиновнике (секретаре) Крушевачке епархије.

3. март 2011:

Служио Литургију у капели Владичанског двора;
Учествовао у Патријаршији у Београду на седници Косовског одбора СПЦ.

5. март 2011:

Служио у манастиру Драчи Литургију и петогодишњи помен јеромонаху Авакуму и годишњи помен монахињи Матрони.

6. март 2011:

Служио у храму Свете Петке у Виноградима Литургију током које је крстио малог Јована Шаренца из Крагујевца; Служио у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу вечерње (Недеља праштања) и учествовао на покладној вечери у Богословији поводом почетка Васкршњег поста.

7. март 2011:

Служио посведневна богослужења понедељка прве недеље Великог поста у капели Владичанског двора; Читао Канон Светог Андреја Критског у Саборној крагујевачкој цркви.

8. март 2011:

Служио посведневна богослужења уторка прве недеље Великог поста у капели Владичанског двора; Читао Канон Светог Андреја Критског у Старој крагујевачкој цркви.

9. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у Саборној крагујевачкој цркви.

10. март 2011:

Служио посведневна богослужења четвртка прве недеље Великог поста у капели Владичанског двора; Читао Канон Светог Андреја Критског у манастиру Дивостину.

11. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у манастиру Прерадовцу.

12. март 2011:

Служио Литургију у храму Светог Николаја у Ердечу; Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

13. март 2011:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви; Предводио богослужења (литију улицама Крагујевца и читање Синодика Православља у Саборном храму) поводом Недеље Православља.

14. март 2011:

Служио посведневна богослужења понедељка друге недеље Великог поста у капели Владичанског двора; Рад у Епархијској канцеларији.

15. март 2011:

Рад у Епархијској канцеларији у Крагујеву; Рад у Епархијској канцеларији у Крушевцу.

16. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у Вазнесенском храму у Рудовцима – исповест свештенства Колубарско-посавског намесништва; председавао братском састанку свештенства овог намесништва на којем је прочитан богословски реферат *Могу ли се млади заинтересовати за Цркву; пастирски рад са младима* свештеника Александра Новаковића.

17. март 2011:

Примио Ивана Ђорђевића, начелника Секретаријата унутрашњих послова у Крагујевцу.

18. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у храму Светог пророка Илије у Вранићу – исповест свештенства Бељаничког намесништва; председавао братском састанку свештенства овог намесништва на којем је прочитан богословски реферат *Доброта као Божија и људска особина* свештеника Владимира Димитријевића.

19. март 2011:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Рогојевцу; Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

20. март 2011:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица.

22. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у манастиру Светог Луке у Бошњанима; Служио парастос пострадалима Војнотехничког завода у Крагујевцу – Медна током Другог светског рата.

23. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у храму Светог Николе у Сибници – исповест свештенства Космајског архијерејског намесништва; председавао братском састанку свештенства овог намесништва на којем је прочитан богословски реферат *Човекољубље као Божанска и људска особина* свештеника Горана Лукића.

Учествовао на приредби *Васкршњи час* у основној школи у Сопоту; Примио Новицу Јевтића из Београда.

24. март 2011:

Рад у Епархијској канцеларији; Примио професора др Димитрија Калезића, инспектора богословија СПЦ.

25. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у Старој јагодинској цркви – исповест свештенства Беличког архијерејског намесништва; председавао братском састанку свештенства овог намесништва на којем је прочитан богословски реферат *Пастирски проблеми прељубе у браку* свештеника Мирољуба Тодоровића; Посетио јагодински храм Покрова Пресвете Богородице ради надгледања текућих грађевинских радова.

26. март 2011:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви; Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

27. март 2011:

Служио Литургију у манастиру Каленићу; Посетио сестринство манастира Прерадовца.

28. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у храму Преображења Господњег у Брусу – исповест свештенства Жупског архијерејског намесништва; председавао братском састанку свештенства овог намесништва на којем је прочитан богословски реферат *Могу ли се млади заинтересовати за Цркву; пастирски рад са младима* ђакона Вукмана Петровића; Посетио манастир Стрмац.

29. март 2011:

Служио у манастиру Ралетинцу Литургију пређеосвећених дарова и четрдесетодневни парастос игуманији Јустини; Примио протојереја Милована Глоговца, духовника манастира Вавдења у Београду и игуманију овог манастира Анастасију.

30. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у храму Успенија Пресвете Богородице у Саранову – исповест

свештенства Рачанског архијерејског намесништва; председавао братском састанку свештенства овог намесништва на којем је прочитан богословски реферат *Хришћани као миротворци* Ђакона Дејана Шишковића.

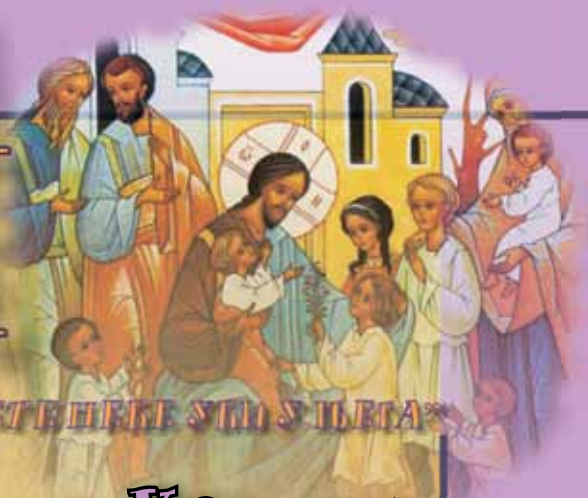
31. март 2011:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у храму Свете Тројице у Трстенику – исповест свештенства Трстеничког архијерејског намесништва; председавао братском састанку свештенства овог намесништва на којем је прочитан богословски реферат *Саможртвени јеванђелски етос наспрам савремене нарцисоидности* јереја Мирослава Милошевића; Посетио манастир Љубостињу.

манастир Вољавча

ДЕЧИЈА СТРАНА

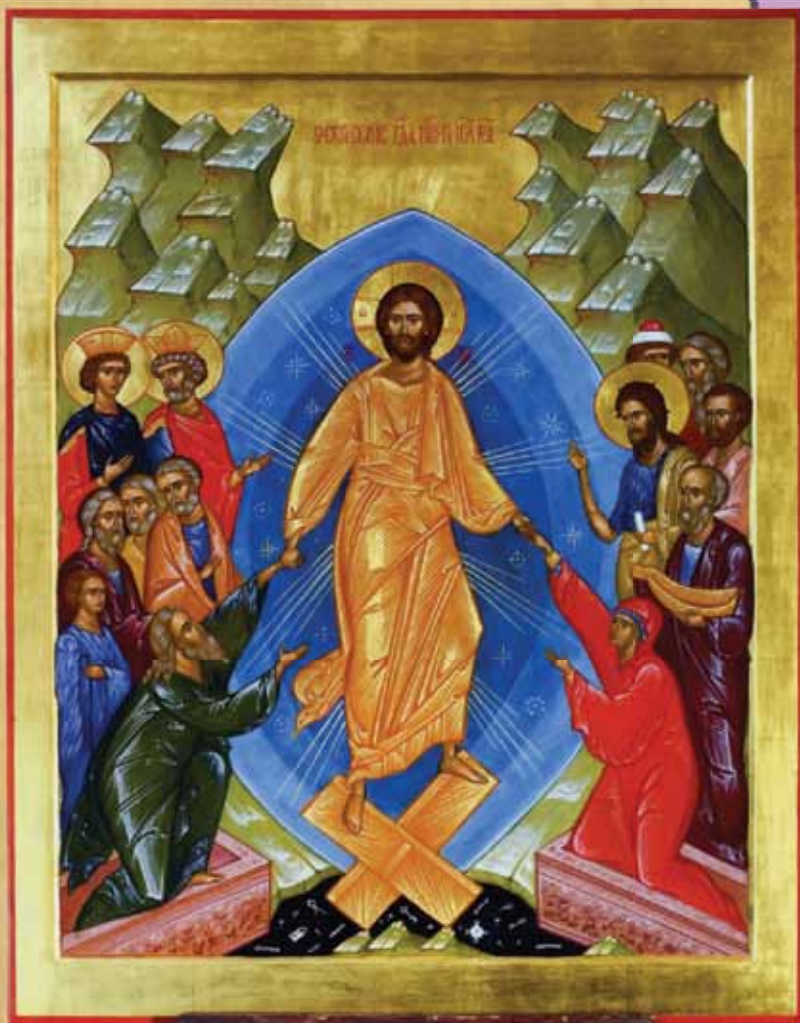
«КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕБЕ УЊИ НЕ УЊЕГА»

УПОЗНАЈТЕ ВАСКРСЛОГ ХРИСТА

ваке недеље ујутру у цркви се одвија важан догађај. Током Јутрења чита се поука из Јеванђеља. То је циклус од једанаест одломака из Јеванђеља и сваки говори о једном од једанаест јављања васкрслог Господа. Сваке недеље ујутру чита се друга поука из Јеванђеља, док се не заврши свих једанаест, а онда почиње нови циклус.

Током и после читања сведоци смо поновног васкрсења Господњег. Обучен као анђео у беле хаљине, свештеник чита поуку из Јеванђеља објављујући славно Христово васкрсење. Он не чита поуку са проповедаонице, већ са десне стране олтара која представља Исусов гроб, а то је баш место где је анђео стајао када је објавио васкрсење женама мироносицама које су дошле рано ујутру да уљима намажу Његово тело.

Поновно васкрсење се наставља. Уз помоћ очију вере народ Божији присуствује васкрсењу испричаном у поуци из јеванђеља. Верници тада иступају да се поклонe васкрслom Господу. Свештеник износи књигу Јеванђеља, на којој је са једне стране угравиран лик васкрслог Господа, из олтара до народа. То представља излазак Господа Исуса Христа из гроба и Његово заустављање међу ученицима. Попут мироносица и Његових ученика, и ми иступамо нудећи Господу пољубац љубави и преданости док целивамо икону Његовог васкрсења на књизи Јеванђеља. Попут њих, и ми сада можемо да објавимо свету: “Видели смо Господа који је својом смрћу уништио смрт, који је и сада међу нама да нас подигне из гробова смрти у којима смо себе заробили, Оног који долази да нам подари мир Божијег опроштаја.”

ПЛОДОВИ СВЕТОГ ДУХА

вети Дух је плоносан, а где год се ти плодови виде ту и Бог станује. Господ Исус Христос је рекао: *По плодовима њиховим познаћете их* (Матеј 7, 16).

Девет плодова Духа можемо сврстати у три групе:

1. Прву групу чине они у вези са Богом:

а) Љубав је плод Светог Духа у нама. Она није нешто што ми сами стварамо. Свети Дух је улива у нас.

б) Радост станује у срцу истинске љубави. Свети Серафим Саровски је писао: “Када дух Божији сиђе на човека и потпуно га обавије присуством својим, душу облије неизрецива радост, јер Дух Свети испуњава радошћу све што дотакне.”

ц) Мир не потиче од околности, већ је плод Духа. Човек у њему ужива када препозна Божије присуство у свим животним ситуацијама, болним или пријатним. *Ко се тебе држи, чуваш га једнако у миру, јер се у тебе узда* (Исаија 26, 3).

2. Следећа три плода Духа у вези су са људима:

а) Стрпљење представља истрајност под ранама које су нам други нанели. Та особина није природна људима. То је плод Духа Божијег у нама. Може да постоји само када је Дух у нама.

б) Благост је способност коју Свети Дух дарује да бисмо били безопасни као голубица, а ипак мудри као змија.

ц) Доброта потиче од побожности и кроз њу Свети Дух ствара дела љубави у нама.

3. Плодови у вези са нама самима:

а) Вера предаје читав живот човеков Богу.

б) Кротост, супротна уображености, гордости и себичности, доказ је Светог Духа у нама.

ц) Самоконтрола је у ствари контрола од стране Духа, контрола од стране Бога, док потчињавамо своју вољу Његовој.

Ако пажљиво погледамо плодове Духа, видећемо да је љубав вечно семе из ког свих девет плодова израстају. Они су само различите одлике љубави.

БОЖИЋ У МОМ ДОМУ

Ближи се диван дан
Када је свако радостан.
Јануар већ стиже, стиже,
Са њим је Божић све ближе и ближе.

Божић је велика слава,
Њиме се дичи свака српска глава.
Срећом је испуњен сваки дом,
И радост игра у срцу мом.

У кући је породица цела
За славску трпезу села.
Окреће се божићна чесница,
А из ње се осмехује парица.

Радост улази у наша срца.
А срећа на врата куца.
Кућом се ова песма води:
„Мир Божији, Христос се роди!“

Петар Митић, 4/3,
ОШ „Бошко Ђуричић“, Јагодина

Српска земља, средиште Балкана,
Изродила је једног великана.

Шта нам то Господ посла с висина?
Светога Саву, правога хришћанина!

Он остави богатство и царство,
Да научи Србе хришћанство.

„Посвађани нека се мире,
Да зидају цркве и манастире.

Нек се у цркви литургије служе,
И сви Срби нека се удруже.

Нек богати сиротим помажу,
Пред Господом милост да покажу.“

Свети Сава то Србима вели,
Па се и сам на небо сели,

Са неба он се за нас брине,
И моли Бога за тебе, хришћанине.

Умилним гласом, као у славуја,
Певајмо песму: „Алилуја!“

Ђурђина Стојанкић, 4/3,
ОШ „Бошко Ђуричић“, Јагодина

СВЕТИ САВА

КОЊИЧКИ СКОК

Уколико знате да играте шах неће вам бити тешко да решите Коњички скок. Наиме, крећите се по пољима са словима као што се креће фигура коња у партији шаха и доћи ћете до решења ове игре. Почните од слова "Љ".

Љ	Н	А		Б		И	.
Т	Е	У	Е	Д	Г	А	Е
	Р	О	О	И		А	
В	С	Х	Г	М	М	Д	В

ВАСКРСЕЊЕ

решење за Коњички скок:

Лубава град мостове где их нема

Када сам посетио Јерусалим, видео сам два празна гроба. Најпре сам клекао и помолио се пред Исусовим празним гробом. Зато што је Његов гроб празан, и мој и ваши гробови биће празни једног дана када Он поново дође да суди живима и мртвима.

Затим сам посетио и други празан, Богородичин гроб. Икона Успења приказује Исуса како носи њену душу на небо. Празни Исусов гроб већ је испразнио гроб Његове мајке, као што ће једног дана учинити и са нашим гробовима.

Икона васкрсења графички приказује све ово показавши Васкрслог Господа како, уништивши капије и катанце пакла, води Адама и Еву, као и Његову верну децу, из гроба у вечни живот.

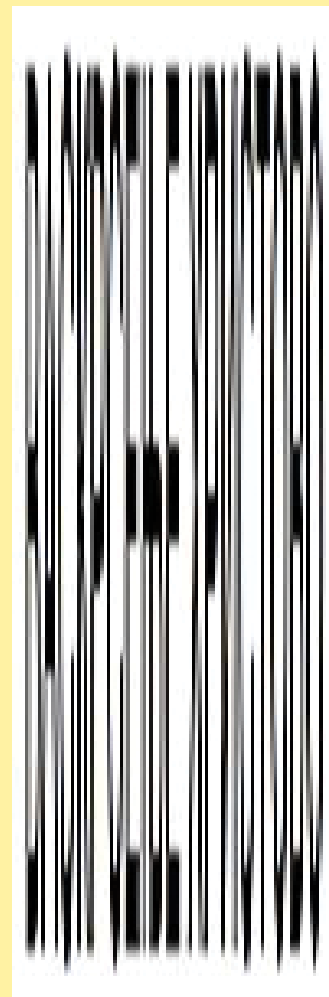
Христов гроб је празан. Гроб вашег вољеног је празан.

"Што тражите живога међу мртвима?" (По Луки 24:5)

И ваши гробови биће празни једног дана!

Зашто?

Зато што "Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт поправи и оним у гробовима живот дарова."

Прочитај шта
овде пише

*фото
репортажа*

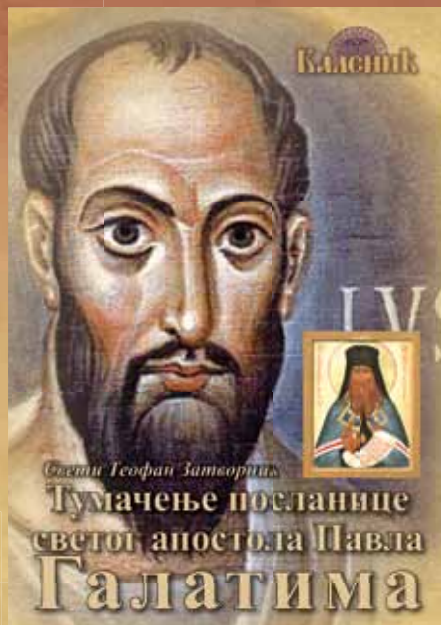
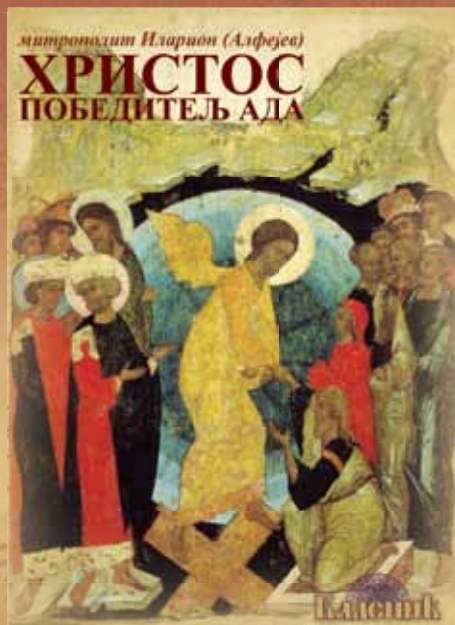

Недеља православања у Крагујевцу

Каленик

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ **НОВА ИЗДАЊА**

34000 Крагујевац,
Краља Александра I Карађорђевића
31а, п. ф. 54
телефони: +381 34 333 827;
+381 65 803 48 02
sum.eparhija@eunet.rs
http://www.crkveniartikli.org
http://www.eparhija-sumadijska.org.rs

ускоро у издању Каленића:

